

Ogólne Warunki Ubezpieczenia jednostek pływających „Na fali”

- Dokument zawierający informacje o produkcie ubezpieczeniowym
- Ogólne warunki ubezpieczenia

Dokument zawierający informacje o produkcie ubezpieczeniowym

Przedsiębiorstwo: Compensa Towarzystwo Ubezpieczeń Spółka Akcyjna Vienna Insurance Group, Polska, zezwolenie Ministra Finansów z 12 lutego 1990 r., DMU-006-10-90

Produkt: Na fali

Wiener jest znakiem towarowym należącym do Compensa TU S.A. Vienna Insurance Group.

Pełne informacje podawane przed zawarciem umowy ubezpieczenia oraz informacje dotyczące umowy są podane w innych dokumentach.

Jakiego rodzaju jest to ubezpieczenie?

Produkt obejmuje ubezpieczenia z grupy 1, 6, 8, 9 i 12 działu II załącznika do ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej.

Co jest przedmiotem ubezpieczenia?

- ✓ Przedmiotem ubezpieczenia:
  - 1) CASCO jednostki pływającej – jest jednostka pływająca wraz z osprzętem, masztem oraz wyposażeniem oraz dodatkowy silnik (stały lub przyczepny). Ochrona obejmuje szkody polegające na uszkodzeniu, zniszczeniu albo utracie jednostki pływającej, jej części lub osprzętu;
  - 2) odpowiedzialności cywilnej (OC) członka załogi jednostki pływającej – jest OC tej osoby za szkody na osobie lub w mieniu powstałe wskutek czynu niedozwolonego w związku z użytkowaniem jednostki pływającej podczas żeglugi, w tym podczas postoju lub manewrowania na terenie przystani, a także postoju w stoczni remontowej (warsztacie naprawczym) oraz wodowania i podnoszenia z wody. Ochrona obejmuje odszkodowanie za szkody rzeczywiste, a ponadto pokrycie kosztów wynagrodzenia rzeczoznawców powołanych w uzgodnieniu z Compensa TU S.A. Vienna Insurance Group (dalej: Compensa) w celu ustalenia okoliczności lub rozmiaru szkody oraz kosztów obrony sądowej w procesie prowadzonym na żądanie albo za zgodą Compensy;
  - 3) następstw nieszczęśliwych wypadków (NNW) członka załogi jednostki pływającej – jest zdrowie i życie Ubezpieczonego. Ochrona obejmuje świadczenie z tytułu trwałego uszczerbku na zdrowiu oraz świadczenie z tytułu śmierci;
  - 4) mienia osobistego członków załogi jednostki pływającej – są rzeczy będące własnością członków załogi, znajdujące się na jednostce pływającej podczas pływania, postoju lub manewrowania. Ochrona obejmuje szkody polegające na utracie, uszkodzeniu albo zniszczeniu mienia w wyniku zdarzenia ubezpieczeniowego w ramach CASCO.
- ✓ Suma ubezpieczenia jest ustalana odrębnie dla każdego z ubezpieczeń wchodzących w skład produktu. W CASCO suma ubezpieczenia powinna odpowiadać wartości rynkowej jednostki pływającej w dniu zawarcia umowy ubezpieczenia.

Czego nie obejmuje ubezpieczenie?

- X Produkt nie obejmuje ubezpieczeń obowiązkowych.

Jakie są ograniczenia ochrony ubezpieczeniowej?

- ! Ochrona nie obejmuje m.in. szkód wyrządzonych:
  - 1) umyślnie albo wskutek rażącego niedbalstwa przez Ubezpieczonego lub osoby z którymi Ubezpieczony prowadzi wspólne gospodarstwo domowe;
  - 2) podczas kierowania jednostką pływającą przez Ubezpieczonego znajdującego się w stanie po użyciu alkoholu, w stanie nietrzeźwości albo po użyciu środków odurzających;
  - 3) podczas kierowania jednostką pływającą przez osoby nieposiadające wymaganych uprawnień żeglarskich lub motorowodnych;
  - 4) podczas eksploatacji jednostki pływającej bez wymaganych ważnych dokumentów rejestracyjnych lub dokumentów bezpieczeństwa statku;
  - 5) podczas użytkowania jednostki pływającej w sposób niezgodny z jej przeznaczeniem;
  - 6) podczas eksploatacji jednostki niewyposażonej w określone w dokumencie bezpieczeństwa środki ratunkowe lub asekuracyjne, środki przeciwpożarowe oraz urządzenia i wyposażenie nawigacyjne oraz z zakresu technicznego stanu bezpieczeństwa, chyba że brak takich środków nie miał wpływu na powstanie lub rozmiar szkody;
  - 7) w związku z uprawianiem sportów wysokiego ryzyka (w rozumieniu definicji zawartych w ogólnych warunkach ubezpieczenia);
  - 8) wskutek nieprzestrzegania przepisów administracyjnych, w szczególności niestosowania się do znaków regulujących ruch na drogach wodnych.
- ! Ochrona nie obejmuje również szkód nieprzekraczających 300 zł w urządzeniach elektronicznych lub elektrycznych stanowiących mienie osobiste.
- ! W ubezpieczeniu CASCO – ochrona nie obejmuje m.in. szkód:
  - 1) w skutkach wodnych, kutrach rybackich, pontonach, poduszkiowcach, łodziach RIB, czarterach, promach i jednostkach służących do przewozu osób;
  - 2) powstałych wskutek dewastacji przez osoby trzecie, jeżeli jednostka pływająca znajdowała się poza pomieszczeniem lub poza miejscem dozorowanym;
  - 3) w częściach zamiennych lub zapasowych;
  - 4) polegających na awarii jednostki pływającej;
  - 5) powstałych wskutek kradzieży z włamaniem lub rozboju, jeżeli przedmiot ubezpieczenia nie był zabezpieczony;
  - 6) powstałych wskutek kradzieży w czasie transportu podczas postoju w miejscach i na parkingach niestrzeżonych;
  - 7) będących wynikiem nieprawidłowego mocowania jednostki pływającej w czasie transportu lądowego, a także cumowania w miejscach niedozwolonych.
- ! W ubezpieczeniu OC – ochrona nie obejmuje m.in. szkód:
  - 1) powstałych w związku z użytkowaniem skutera wodnego lub kutra rybackiego;
  - 2) finansowych;
  - 3) poniesionych przez Ubezpieczonego lub wyrządzonych przez Ubezpieczonego osobom bliskim;
  - 4) w zakresie objętym systemem ubezpieczeń obowiązkowych;
  - 5) powstałych wskutek wykonywania holowania, w tym również związanych z uprawianiem narciarstwa lub lotniarstwa wodnego;
  - 6) będących wynikiem nieprawidłowego mocowania jednostki pływającej w czasie transportu lądowego;
  - 7) powstałych wskutek wad materiałów, wad konstrukcyjnych, błędów projektowych lub wadliwego wykonawstwa, napraw lub własnych modyfikacji.
- ! W ubezpieczeniu NNW – ochrona nie obejmuje następstw chorób lub stanów chorobowych oraz uszkodzeń ciała spowodowanych leczeniem lub zabiegami leczniczymi i następstw tych uszkodzeń, a ponadto m.in. szkód powstałych:
  - 1) w związku lub wskutek popełnienia lub usiłowania popełnienia przestępstwa;
  - 2) w związku z udziałem w bójce;
  - 3) w związku popełnieniem lub usiłowaniem popełnienia przez członka załogi samobójstwa, samookaleczenia lub świadomego spowodowania rozstroju zdrowia;
  - 4) w wyniku wad materiałów, wad konstrukcyjnych, błędów projektowych lub wadliwego wykonawstwa jednostki pływającej;
  - 5) w związku z uprawianiem sportów wysokiego ryzyka.
- ! W ubezpieczeniu mienia osobistego członków załogi jednostki pływającej – ochrona nie obejmuje m.in. szkód:
  - 1) powstałych wskutek przepięcia (szkód elektrycznych);
  - 2) powstałych wskutek dewastacji przez osoby trzecie, jeżeli jednostka pływająca znajdowała się poza pomieszczeniem lub poza miejscem dozorowanym;
  - 3) polegających na awarii mienia osobistego elektronicznego lub elektrycznego.
- ! Pozostałe wyłączenia i ograniczenia odpowiedzialności są określone w ogólnych warunkach ubezpieczenia.

Gdzie obowiązuje ubezpieczenie?

- ✓ Ubezpieczenie obejmuje zdarzenia ubezpieczeniowe zaistniałe na terytorium oraz na akwenach śródlądowych Polski, z włączeniem morskich wód wewnętrznych oraz pasa morza terytorialnego o szerokości do 2 mil morskich od linii podstawowej wybrzeża.

Co należy do obowiązków ubezpieczonego?

- Ubezpieczający jest zobowiązany do zapłacenia składki ubezpieczeniowej.
- Ubezpieczający i ubezpieczony mają następujące obowiązki:
  - na początku umowy ubezpieczenia:
    - udzielić zgodnie z prawdą odpowiedzi na pytania zadane przez Compensę;
  - w trakcie trwania umowy ubezpieczenia:
    - zawiadomić Compensę o zmianach okoliczności, o które Compensa zapytywała przed zawarciem umowy ubezpieczenia;
    - utrzymywać przedmiot ubezpieczenia w należyтым stanie technicznym;
    - przestrzegać wydanych przez Compensę zaleceń oraz usunąć w wyznaczonym terminie szczególne zagrożenie;
    - zabezpieczać mienie przed kradzieżą oraz kradzieżą z włamaniem w okresie użytkowania i w okresie wyłączenia z użytkowania;
    - zabezpieczać mienie przed kradzieżą, kradzieżą z włamaniem lub rozbojem w okresie użytkowania w czasie transportu lądowego;
  - w razie zgłoszenia roszczenia:
    - niezwłocznie powiadomić Compensę o powstaniu szkody;
    - użyć dostępnych środków w celu ratowania przedmiotu ubezpieczenia oraz zapobieżenia szkodzie lub zmniejszenia jej rozmiarów oraz zabezpieczyć możliwość dochodzenia przez Compensę roszczeń odszkodowawczych wobec osób odpowiedzialnych za szkodę;
    - nie dokonywać zmian w miejscu szkody, w tym zachować uszkodzone mienie i udostępnić je przedstawicielowi Compensy w celu przeprowadzenia oględzin;
    - niezwłocznie powiadomić straż pożarną, policję lub inne służby, jeżeli okoliczności lub rodzaj szkody wymagają obecności tych służb w miejscu jej powstania;
    - przygotować na własny koszt zestawienie poniesionych strat i przekazać je do Compensy;
    - w ramach ubezpieczenia OC – bez uprzedniej pisemnej zgody Compensy nie uznawać ani zaspokajać roszczenia osoby uprawnionej z umowy ubezpieczenia;
    - w ramach ubezpieczenia NNW – starać się złagodzić skutki zdarzenia poprzez niezwłoczne uzyskanie pomocy lekarskiej i poddanie się zaleconemu leczeniu, uzyskać dokumentację zawierającą diagnozę lekarską, zwolnić lekarzy z obowiązku zachowania tajemnicy lekarskiej.

Jak i kiedy należy opłacać składki?

W zależności od wyboru – jednorazowo albo w ratach. Wysokość składki i terminy jej zapłaty Compensa potwierdza w dokumencie ubezpieczenia.

Kiedy rozpoczyna się i kończy ochrona ubezpieczeniowa?

- Ochrona rozpoczyna się od dnia oznaczonego w polisie lub innym dokumencie ubezpieczenia jako początek okresu ubezpieczenia.
- Ochrona kończy się z:
  - upływem okresu, na który umowa ubezpieczenia jest zawarta;
  - końcem okresu wypowiedzenia umowy ubezpieczenia;
  - dniem rozwiązania umowy ubezpieczenia ze skutkiem natychmiastowym w sytuacjach wskazanych w przepisach prawa i z ważnych powodów określonych w ogólnych warunkach ubezpieczenia;
  - dniem rozwiązania umowy ubezpieczenia za zgodą obu stron;
  - dniem odstąpienia od umowy ubezpieczenia przez Ubezpieczającego;
  - upływem ostatniego dnia dodatkowego terminu na opłacenie składki albo jej raty, wyznaczonego w wezwaniu do zapłaty;
  - chwilą wyczerpania sumy ubezpieczenia, sumy gwarancyjnej lub limitów świadczeń;
  - chwilą przejścia własności przedmiotu ubezpieczenia na nowego właściciela, jeżeli prawa z umowy ubezpieczenia nie zostały przeniesione na nabywcę;
  - dniem wystąpienia z umowy ubezpieczenia przez jedną osobę, na której rachunek umowa jest zawarta;
  - chwilą śmierci Ubezpieczonego.

Jak rozwiązać umowę?

- Oświadczenie Ubezpieczającego dotyczące rozwiązania umowy powinno być sporządzone w formie pisemnej (pismo z własnoręcznym podpisem), dokumentowej (np. e-mail wysłany z indywidualnej skrzynki pocztowej) lub elektronicznej (np. elektroniczny dokument opatrzony kwalifikowanym podpisem elektronicznym) i dostarczone Compensie.
- Ubezpieczający może rozwiązać umowę ubezpieczenia NNW w każdym czasie z zachowaniem 30-dniowego terminu wypowiedzenia.

Rodzaj informacji	Numer jednostki redakcyjnej OWU
Przesłanki, których zaistnienie zobowiązuje Compensę do wypłaty odszkodowania	Rozdział I: § 12, § 13 ust. 1, § 14 ust. 1. Rozdział III: Klauzula nr 1 - § 1 ust. 1-6, § 4, § 5 ust. 1. Klauzula nr 2 - § 1, § 4. Klauzula nr 3 - § 1, § 3, § 4. Klauzula nr 4 - § 1, § 4, § 5, § 6. Powyższe – z uwzględnieniem definicji zawartych w § 2 Rozdziału I.
Ograniczenia oraz wyłączenia odpowiedzialności Compensy uprawniające do odmowy wypłaty odszkodowania lub jego obniżenia	Rozdział I: § 4, § 9, § 11 ust. 3, § 12 ust. 6-7, § 13 ust. 4 Rozdział II: § 3 ust.4-5. Rozdział III: Klauzula nr 1 - § 1 ust. 7, § 2, § 3, § 4 ust. 6-7, § 5 ust. 2, 4-5. Klauzula nr 2 - § 1 ust. 3, § 2, § 3 ust. 2. Klauzula nr 3 - § 2, § 4 ust. 6-7. Klauzula nr 4 - § 2, § 3, § 5 ust. 1 i 4, § 6 ust. 2. Powyższe – z uwzględnieniem definicji zawartych w § 2 Rozdziału I.

Tabela informacyjna regulująca zagadnienia wymienione w art. 17 ust. 1 Ustawy z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej:	5
ROZDZIAŁ I POSTANOWIENIA OGÓLNE	7
§ 1. Zakres stosowania Ogólnych Warunków Ubezpieczenia	7
§ 2. Słownik pojęć	7
§ 3. Rodzaj, przedmiot, zakres i miejsce ubezpieczenia	8
§ 4. Ogólne wyłączenia z zakresu odpowiedzialności COMPENSY	8
§ 5. Zawarcie umowy ubezpieczenia	8
§ 6. Zawarcie umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek	8
§ 7. Początek i koniec odpowiedzialności COMPENSY	9
§ 8. Wygaśnięcie umowy ubezpieczenia	9
§ 9. Suma ubezpieczenia, suma gwarancyjna i limity odpowiedzialności COMPENSY	9
§ 10. Składka ubezpieczeniowa	9
§ 11. Obowiązki Ubezpieczającego i Ubezpieczonego wynikające z umowy ubezpieczenia	9
§ 12. Obowiązki Ubezpieczonego po powstaniu szkody	9
§ 13. Zawiadomienie o szkodzie	10
§ 14. Wypłata odszkodowania lub świadczenia	10
ROZDZIAŁ II POSTANOWIENIA KOŃCOWE	10
§ 1. Reklamacje i skargi	10
§ 2. Roszczenia regresowe	10
§ 3. Zawiadomienia i oświadczenia	10
ROZDZIAŁ III KLAUZULE	11
Klauzula nr 1 Ubezpieczenie casco jednostki pływającej	11
§ 1. Przedmiot i zakres ubezpieczenia	11
§ 2. Dodatkowe wyłączenia odpowiedzialności COMPENSY	11
§ 3. Suma ubezpieczenia i limity odpowiedzialności COMPENSY	11
§ 4. Ustalenie wysokości szkody	11
§ 5. Ustalenie wysokości odszkodowania	12
§ 6. Wymogi zabezpieczenia mienia w okresie użytkowania	12
§ 7. Wymogi zabezpieczenia mienia w czasie transportu lądowego	12
§ 8. Wymogi zabezpieczenia mienia w okresie wyłączenia z użytkowania	12
Klauzula nr 2 Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej członka załogi jednostki pływającej	12
§ 1. Przedmiot i zakres ubezpieczenia	12
§ 2. Dodatkowe wyłączenia odpowiedzialności COMPENSY	12
§ 3. wysokości szkody, odszkodowania lub świadczenia	12
Klauzula nr 3 Ubezpieczenie następstw nieszczęśliwych wypadków członków załogi jednostki pływającej	13
§ 1. Przedmiot i zakres ubezpieczenia	13
§ 2. Dodatkowe wyłączenia odpowiedzialności COMPENSY	13
§ 3. Dodatkowe obowiązki, gdy powstanie szkoda	13
§ 4. Ustalenie i wypłata świadczenia	13
Klauzula nr 4 Ubezpieczenie mienia osobistego członków załogi jednostki pływającej	13
§ 1. Przedmiot i zakres ubezpieczenia	13
§ 2. Dodatkowe wyłączenia odpowiedzialności COMPENSY	13
§ 3. Suma ubezpieczenia i limit odpowiedzialności COMPENSY	13
§ 4. Dodatkowe obowiązki, gdy powstała szkoda	14
§ 5. Ustalenie wysokości szkody	14
§ 6. Ustalenie wysokości odszkodowania	14
ROZDZIAŁ IV ZAŁĄCZNIK DO OWU JEDNOSTEK PŁYWAJĄCYCH „NA FALI” – TABELA OCENY PROCENTOWEJ USZCZERBKU NA ZDROWIU	14

ROZDZIAŁ I POSTANOWIENIA OGÓLNE

§ 1. Zakres stosowania Ogólnych Warunków Ubezpieczenia

- Niniejsze Ogólne Warunki Ubezpieczenia jednostek pływających „Na fali” (zwane dalej OWU) mają zastosowanie do umów oznaczonych znakiem towarowym „Wiener”, zawieranych przez Compensa Towarzystwo Ubezpieczeń Spółkę Akcyjną Vienna Insurance Group (dalej COMPENSA) z osobami fizycznymi, osobami prawnymi lub jednostkami organizacyjnymi nieposiadającymi osobowości prawnej użytkującymi na podstawie tytułu prawnego jednostki pływającej przeznaczone do uprawiania żegluga.
- Ubezpieczający może zawrzeć umowę ubezpieczenia dla siebie lub dla innej osoby (na cudzy rachunek). Osoba, dla której zawiera on umowę i której dotyczy ubezpieczenie, jest Ubezpieczonym.
Jeżeli Ubezpieczający zawarł umowę dla siebie, jest jednocześnie Ubezpieczającym i Ubezpieczonym. Każdego Ubezpieczonego dotyczą postanowienia OWU.
- W porozumieniu z Ubezpieczającym COMPENSA może wprowadzić do umowy ubezpieczenia postanowienia, których nie ma w OWU. Aby takie postanowienia i zmiany umowy ubezpieczenia były ważne, muszą mieć formę pisemną.
- W umowie ubezpieczenia, którą COMPENSA zawiera na podstawie niniejszych OWU, stosuje się prawo polskie.
- W sprawach nieopisanych w OWU COMPENSA stosuje przepisy polskiego prawa, przede wszystkim Kodeksu cywilnego oraz aktów prawnych, które regulują działalność ubezpieczeniową.
- Niektórych pojęć COMPENSA używa w OWU w specjalnym znaczeniu. Wyjaśnia je w Słowniku pojęć.
- Postanowienia szczególne dotyczące ubezpieczenia casco jednostki pływającej są zawarte w Klauzuli nr 1 OWU „UBEZPIECZENIE CASCO JEDNOSTKI PŁYWAJĄCEJ”.
- Postanowienia szczególne dotyczące ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej są zawarte w Klauzuli nr 2 OWU „UBEZPIECZENIE ODPOWIEDZIALNOŚCI CYWILNEJ CZŁONKA ZAŁOGI JEDNOSTKI PŁYWAJĄCEJ”.
- Postanowienia szczególne dotyczące ubezpieczenia zdrowia i życia członków załogi jednostki pływającej są zawarte w Klauzuli nr 3 OWU „UBEZPIECZENIE NASTĘPSTW NIESZCZĘŚLIWYCH WYPADKÓW CZŁONKÓW ZAŁOGI JEDNOSTKI PŁYWAJĄCEJ”.
- Postanowienia szczególne dotyczące ubezpieczenia mienia osobistego członków załogi jednostki pływającej są zawarte w Klauzuli nr 4 OWU „UBEZPIECZENIE MIENIA OSOBISTEGO CZŁONKÓW ZAŁOGI JEDNOSTKI PŁYWAJĄCEJ”.
- Jeśli jakiegokolwiek COMPENSA nie opisał w klauzuli, mają zastosowanie zapisy OWU. Jeśli zapisy OWU i klauzuli się różnią, pierwszeństwo mają zapisy klauzuli.
- OWU zatwierdzone zostały uchwałą Zarządu COMPENSY nr 13/04/2026 z dnia 20.04.2026 r.
- OWU wchodzi w życie 30.04.2026 r. i mają zastosowanie do umów zawieranych od tego dnia.

§ 2. Słownik pojęć

Pojęcia w OWU, które mają specjalne znaczenie:

- AKCJA RATOWNICZA** – bezpośrednie działania ratownicze straży pożarnej, policji lub innych służb ratowniczych prowadzone w stosunku do przedmiotu ubezpieczenia, w wyniku których został on uszkodzony lub zniszczony;
- AKT TERRORU** – nielegalne działanie lub akcja, które cechuje jednocześnie to, że:
  - są organizowane z pobudek ideologicznych, religijnych, politycznych lub społecznych;
  - są indywidualne lub grupowe;
  - prowadzą je osoby, które działają samodzielnie lub na rzecz bądź z ramienia jakiegokolwiek organizacji lub rządu;
  - są skierowane przeciwko osobom, obiektom lub społeczeństwu;
  - mają na celu wyrzucić wpływ na rząd, wprowadzić chaos, zastraszyć ludność lub dezorganizować życie publiczne przy użyciu przemocy bądź groźby użycia przemocy;
- AWARIA JEDNOSTKI PŁYWAJĄCEJ** – każdy przypadek losowy powodujący nieprawidłowe funkcjonowanie jednostki pływającej lub jej elementów, wynikające z przyczyn wewnętrznych pochodzenia mechanicznego, elektrycznego, elektronicznego, pneumatycznego lub hydraulicznego. W jednostce pływającej za awarię uznaje się również:
  - zatrzaśnięcie wewnątrz klucza lub kluczy albo innego urządzenia lub innych urządzeń służących do otwarcia jednostki pływającej lub uruchomienia jej silnika;
  - zagubienie lub zniszczenie klucza lub kluczy albo innego urządzenia lub innych urządzeń służących do otwarcia jednostki pływającej lub uruchomienia jej silnika;
  - zamarznięcie paliwa;
  - zamarznięcie zamków;
- AWARIA MIENIA OSOBISTEGO ELEKTRONICZNEGO LUB ELEKTRYCZNEGO** – uszkodzenie uniemożliwiające prawidłowe funkcjonowanie sprzętu, które nie jest spowodowane działaniem ani zaniechaniem człowieka oraz nie jest skutkiem użytkowania niezgodnego z instrukcją;
- CZĘŚCI ZAMIENNE LUB ZAPASOWE** – elementy przeznaczone do zainstalowania w jednostce pływającej w celu zastąpienia zepsutej lub zużytej części;
- CZŁONEK ZAŁOGI** – użytkownik jednostki pływającej oraz uczestnik rejsu na jednostce pływającej;
- DOKUMENT BEZPIECZEŃSTWA** – dokument stwierdzający, że jednostka pływająca po wodach morskich lub śródlądowych spełnia określone przepisami

wymagania w zakresie budowy i bezpieczeństwa;

8. JEDNOSTKA PŁYWAJĄCA – to:

- łódź motorowa wraz z silnikiem stałym lub przyczepnym;
  - łódź żaglowo-motorowa wraz z silnikiem stałym lub przyczepnym;
  - łódź żaglowa;
  - sprzęt pływający, wraz z osprzętem i częściami zamiennymi lub zapasowymi;
9. **KRADZIEŻ** – zabór mienia w celu przywłaszczenia przy jednoczesnym braku wyraźnych śladów użycia siły fizycznej lub narzędzi w miejscu zdarzenia;
10. **KRADZIEŻ Z WŁAMANIEM** – usiłowanie lub dokonanie zaboru przedmiotu ubezpieczenia z zamkniętego pomieszczenia, w tym z kabiny jednostki pływającej:

- po tym, jak sprawca:
  - usunął siłą i za pomocą narzędzi istniejące zabezpieczenia i jednocześnie zniszczył lub uszkodził te zabezpieczenia lub
  - otworzył zabezpieczenia oryginalnym kluczem, który zdobył w wyniku kradzieży lub rozbój;
- przez sprawcę, który ukrył się w pomieszczeniu, zanim je zamknął, jeżeli nie można było tego odkryć przy zachowaniu należytej staranności, a sprawca pozostawił ślady, które dowodzą, że się ukrył;

11. MIEJSCA DOZOROWANE – następujące lokalizacje:

- w okresie użytkowania - przystań monitorowana całodobowo przez wyspecjalizowaną agencję ochrony;
- w okresie wyłączenia z użytkowania – teren trwały i w sposób ciągły ogrodzony ze wszystkich stron do wysokości 1,6 m, monitorowany, dozorowany całodobowo przez wyspecjalizowaną agencję ochrony lub zamieszkiwany na stałe;

12. MIEJSCA PRZECHOWYWANIA – miejsce postoju jednostki pływającej (przez które rozumie się również warsztaty naprawcze i stocznie remontowe). W odniesieniu do sprzętu pływającego i silników dodatkowych miejsce przechowywania stanowi pomieszczenie będące w wyłącznym użytkowaniu Ubezpieczonego;

13. MIENIE OSOBISTE – przedmioty codziennego użytku zwykle używane przez członków załogi w okresie użytkowania jednostki pływającej, m.in.: odzież, w tym specjalistyczna odzież żeglarska, środki higieny osobistej oraz kosmetyki, zegarek, lornetka, luneta, latarka, książki, gitara, aparat fotograficzny, telefon komórkowy, laptop, radio, tablet, kamera video, sonar przenośny;

14. NIESZCZĘŚLIWY WYPADEK – nagłe zdarzenie, wywołane przyczyną zewnętrzną, które powoduje, że Ubezpieczony, niezależnie od swojej woli:

- doznaje uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia lub
- umiera;

W ramach ubezpieczenia następstw nieszczęśliwych wypadków ochrona obejmuje także pierwszy w życiu Ubezpieczonego udar mózgu i pierwszy zawał serca;

15. OKRES UŻYTKOWANIA – czas od momentu rozpoczęcia transportu lądowego jednostki pływającej z miejsca przechowywania, okres pływania, postoju i manewrowania, w tym na terenie przystani, wodowania, podnoszenia z wody, holowania na akwenach, do momentu zakończenia transportu do miejsca przechowywania;

16. OKRES WYŁĄCZENIA Z UŻYTKOWANIA – okres postoju jednostki pływającej w miejscu przechowywania lub warsztatach naprawczych lub remontowych. Miejsce przechowywania powinno być zabezpieczone zgodnie z wymogami określonymi w OWU;

17. OSOBA BLISKA – żona, mąż, partner, dzieci, w tym dzieci pozostające pod opieką lub przyjęte na wychowanie w ramach rodziny zastępczej w rozumieniu przepisów prawa rodzinnego, synowa, zięć, rodzice, rodzeństwo, dziadkowie, wnuki, teściowie;

18. OSPRZĘT – maszt, omasztowanie, ożaglowanie i olinowanie jednostki pływającej oraz silnik doczepny, sonary, wyciągarki, pompa żęzowa, wyposażenie fabryczne zamontowane przez producenta (zgodnie ze specyfikacją) lub zamontowane przez wyspecjalizowany podmiot gospodarczy, wyposażenie służące bezpieczeństwu żegluga – ratunkowe, ratownicze, sygnalizacyjne, przeciwpożarowe, nawigacyjne, łączności, kotwiczne, cumownicze;

19. PRZEPIĘCIE – gwałtowny i krótkotrwały wzrost napięcia w sieci elektrycznej lub elektronicznej, także taki, który jest skutkiem pośredniego działania elektryczności atmosferycznej;

20. ROZBÓJ – usiłowanie lub dokonanie zaboru do celu przywłaszczenia ubezpieczonego przedmiotu przez sprawcę, który:

- zastosował wobec Ubezpieczonego przemoc fizyczną lub zagroził, że jej natychmiast użyje, albo doprowadził Ubezpieczonego do stanu nieprzytomności lub bezbronności – również po to, aby zatrzymać rzecz, którą mu zabrał;
- oszukał Ubezpieczonego, czyli wprowadził w błąd lub wykorzystał błąd Ubezpieczonego, gdy ze względu na stan zdrowia lub wiek nie mógł przeciwstawić się zaborowi, m.in. wyłudził gotówkę (np. oszustwo „na wnuczka”, „na policjanta”);

21. SILNIK DODATKOWY – silnik lub silniki zapasowe przechowywane na jednostce pływającej lub w miejscu przechowywania;

22. SPORTY EKSTREMALNE – podejmowanie przez Ubezpieczonego aktywności fizycznych wymagających ponadprzeciętnych umiejętności lub działania w warunkach dużego ryzyka, często zagrażające zdrowiu i życiu. Są to: bojery, canoeing, hydrospeed, kiteboarding, kitesurfing, narciarstwo wodne, rafting, sporty motorowe i motorowodne, sporty wodne uprawiane na rzekach górskich, wakeboarding, flyboarding;

23. SPRZĘT PŁYWAJĄCY – rower wodny, kajak, łódź wiosłowa, deska surfingowa i windsurfingowa, SUP oraz deska typu e-foil;

24. **SZKODA CAŁKOWITA** – zniszczenie mienia w takim stopniu, który uniemożliwia jego naprawę lub gdy koszty naprawy przekroczyłyby wartość uszkodzonego mienia;
25. **SZKODA CZĘŚCIOWA** – uszkodzenie mienia w stopniu, który umożliwia jego naprawę, a koszt naprawy nie przekracza wartości ubezpieczonego mienia z dnia powstania szkody;
26. **SZKODA NA OSOBIE** – następstwo zdarzenia ubezpieczeniowego w postaci rozstroju zdrowia lub śmierci;
27. **SZKODA W MIENIU** – uszkodzenie, zniszczenie lub utrata mienia w następstwie zdarzenia ubezpieczeniowego;
28. **TABELA OCENY PROCENTOWEJ USZCZERBKU NA ZDROWIU** – wykaz uszkodzeń ciała oraz odpowiadający im procent uszczerbku na zdrowiu, obowiązujący w dniu zawarcia umowy ubezpieczenia;
29. **TRANSPORT ŁADOWY** – przewóz jednostki pływającej po ładunku na środek transportu odpowiednio przystosowany do przewozu tego typu jednostek;
30. **UBEZPIECZAJĄCY** – osoba, która zawiera z COMPENSA umowę ubezpieczenia i ma obowiązek zapłacić składkę;
31. **UBEZPIECZONY** – członek załogi, którego mienie, odpowiedzialność cywilna, zdrowie lub życie jest przedmiotem ubezpieczenia;
32. **UDAR MÓZGU** – nagłe zaburzenia czynności mózgu, które trwają ponad 24 godziny, spowodowane przyczynami naczyniowymi (krwotok, zakrzep, zator) powodujące trwające ponad 3 miesiące objawy ubytkowe i potwierdzone wynikami badań obrazowych – CT lub MRI. Za udar mózgu nie jest uważane przemijające zaburzenie niedokrwienne (TIA – transient ischaemic attack);
33. **UDZIAŁ WŁASNY** – ustalona w umowie ubezpieczenia, określona kwotowo lub procentowo, wartość pomniejszająca wysokość odszkodowania za szkodę w każdym z przedmiotów ubezpieczenia oddzielnie;
34. **USZCZERBEK NA ZDROWIU** – takie naruszenie sprawności organizmu, które powoduje upośledzenie czynności lub funkcji narządów lub organów określone na podstawie Tabeli oceny procentowej uszczerbku na zdrowiu;
35. **WARTOŚĆ ODTWORZENIOWA** – wartość odpowiadająca kosztom przywrócenia mienia do stanu nowego albo odpowiadającego nowemu, ale nieulepszonemu. Są to koszty naprawy, wytworzenia lub cena zakupu nowego przedmiotu tego samego rodzaju, typu oraz o tych samych lub najbardziej zbliżonych parametrach;
36. **WARTOŚĆ RYNKOWA** – wartość odpowiadająca średniej cenie zakupu przedmiotu ubezpieczenia, z uwzględnieniem jego wieku, porównywalnych wymiarów, konstrukcji, materiałów i standardów wykończenia;
37. **WARTOŚĆ RZECZYWISTA** – wartość odtworzeniowa pomniejszona o stopień zużycia technicznego;
38. **WYPADEK DROGOWY** – kolizja środka transportu przewożącego ubezpieczonego jednostkę pływającą z innym środkiem transportu, osobą, zwierzęciem lub przedmiotem, a także przewrócenie się środka transportu lub jego zatonięcie;
39. **ZAWAŁ SERCA** – martwica mięśnia serca:
  - 1) powstała w wyniku jego niedokrwienia oraz
  - 2) wykazująca objawy elektrokardiograficzne i biochemiczne oraz
  - 3) rozpoznana w badaniach obrazowych (ECHO, tomografia komputerowa);
40. **ZDARZENIE UBEZPIECZENIOWE** – to:
  - 1) w klauzuli nr 1 – uszkodzenie jednostki pływającej;
  - 2) w klauzuli nr 2 – zdarzenie, które powoduje odpowiedzialność cywilną Ubezpieczonego;
  - 3) w klauzuli nr 3 – nieszczęśliwy wypadek, którego skutkiem jest uszczerbek na zdrowiu lub śmierć Ubezpieczonego;
  - 4) w klauzuli nr 4 – utrata, uszkodzenie bagażu podróżnego lub sprzętu sportowego oraz opóźnienie dostarczenia bagażu.

§ 3. Rodzaj, przedmiot, zakres i miejsce ubezpieczenia

1. Przedmiotem ubezpieczenia jest, odpowiednio, mienie, odpowiedzialność cywilna, zdrowie oraz życie.
2. Ochrona ubezpieczeniowa udzielana jest w zakresie:
  - 1) casco jednostki pływającej;
  - 2) odpowiedzialności cywilnej Ubezpieczonego;
  - 3) zdrowia i życia Ubezpieczonego;
  - 4) ochrony mienia osobistego Ubezpieczonego.
3. Zakres terytorialny ubezpieczenia obejmuje zdarzenia ubezpieczeniowe zaistniałe na terytorium oraz na akwenach śródlądowych Rzeczypospolitej Polskiej, z włączeniem morskich wód wewnętrznych oraz pasa morza terytorialnego o szerokości do 2 mil morskich od linii podstawowej wybrzeża.
4. Zakres ochrony ubezpieczeniowej jest określony w poszczególnych klauzulach w dalszej części OWU.

§ 4. Ogólne wyłączenia z zakresu odpowiedzialności COMPENSY

1. COMPENSA nie ponosi odpowiedzialności za szkody:
  - 1) wyrządzone umyślnie albo wskutek rażącego niedbalstwa przez Ubezpieczonego lub osoby, za które ponosi on odpowiedzialność, w tym także szkody spowodowane usiłowaniem albo dokonaniem przestępstwa, a w odniesieniu do Ubezpieczonego – również usiłowaniem albo dokonaniem samobójstwa, samookaleczenia lub świadomego spowodowania rozstroju zdrowia;
  - 2) podczas kierowania jednostką pływającą przez Ubezpieczonego znajdującego się w stanie po użyciu alkoholu, w stanie nietrzeźwości albo po użyciu środków odurzających, substancji psychotropowych lub środków zastępczych, w rozumieniu przepisów o przeciwdziałaniu narkomanii;

- 3) podczas kierowania jednostką pływającą przez osoby nieposiadające wymaganych uprawnień żeglarskich lub motorowodnych, określonych w przepisach regulujących zasady żeglugi śródlądowej;
- 4) podczas eksploatacji jednostki pływającej bez wymaganych ważnych dokumentów rejestracyjnych lub dokumentów bezpieczeństwa statku, o ile wymagają tego obowiązujące przepisy prawa;
- 5) powstałe wskutek posiadania lub używania materiałów wybuchowych, petard, środków pirotechnicznych i innych podobnie działających środków;
- 6) powstałe wskutek strajków, zamieszek, rozruchów, demonstracji, lokautów oraz sabotażu, aktów terroru;
- 7) będące skutkiem, bezpośrednim lub pośrednim, działań wojennych rozumianych jako działania sił zbrojnych danego państwa podejmowane w celu rozbicia sił zbrojnych innego państwa lub w celu obrony przed siłami zbrojnymi innego państwa, przy czym nie jest niezbędne, aby jednym z państw podejmujących działania wojenne była Polska, jak również na skutek wojny, wojny domowej, stanu wojennego, stanu wyjątkowego bez względu na to, czy działania wojenne, wojna, wojna domowa, stan wojny, stan wyjątkowy mają miejsce lub, w przypadku stanu wojennego oraz stanu wyjątkowego, są ogłoszone na terytorium Polski czy na terytorium innego państwa, a w przypadku wojny – również bez względu na to, czy Polska bierze udział w wojnie oraz czy wojna została wypowiedziana;
- 8) powstałe wskutek oddziaływania energii jądrowej, promieni jonizujących, laserowych, maserowych, pola magnetycznego lub elektromagnetycznego, azbestu oraz skażenia radioaktywnego, biologicznego, chemicznego lub napromieniowania;
- 9) będące następstwem zdarzeń zaistniałych przed datą rozpoczęcia okresu ubezpieczenia, a zgłoszonych w trakcie jego trwania;
- 10) w środowisku naturalnym;
- 11) w zakresie objętym systemem ubezpieczeń obowiązkowych – również w sytuacji, gdy Ubezpieczony nie wykonał obowiązku ubezpieczenia;
- 12) w mieniu zatrzymanym, skonfiskowanym, zajęтым lub zarekwirowanym przez uprawniony podmiot;
- 13) powstałe podczas użytkowania jednostki pływającej w sposób niezgodny z jej przeznaczeniem;
- 14) powstałe podczas eksploatacji jednostki niewyposażonej w określone w dokumencie bezpieczeństwa środki ratunkowe lub asekuracyjne (a w razie braku dokumentu bezpieczeństwa – w środki ratunkowe lub asekuracyjne nieodpowiadające liczbie osób na niej przebywających), środki przeciwpożarowe oraz urządzenia i wyposażenie nawigacyjne oraz z zakresu technicznego stanu bezpieczeństwa;
- 15) wynikające z wad materiałów, wad konstrukcyjnych, błędów projektowych lub wadliwego wykonawstwa jednostki pływającej;
- 16) powstałe w wyniku zaniedbań w prawidłowej konserwacji, zalecanej przez producenta jednostki pływającej;
- 17) powstałych w wyniku nieprawidłowo przeprowadzonej naprawy lub modernizacji przez niewyspecjalizowany podmiot gospodarczy jednostki pływającej;
- 18) powstałe w wyniku samodzielnej modyfikacji konstrukcji przedmiotu ubezpieczenia.

2. Ponadto COMPENSA nie ponosi odpowiedzialności za szkody w:

- 1) skuterach wodnych;
  - 2) kutrach i łodziach rybackich;
  - 3) promach i jednostkach służących do przewozu osób;
  - 4) pontonach;
  - 5) poduszkowcach;
  - 6) łodziach RIB;
  - 7) czarterach.
3. COMPENSA stosuje wyłączenie albo ograniczenie swojej odpowiedzialności, jeżeli pomiędzy zdarzeniem ubezpieczeniowym lub szkodą a okolicznością wskazaną w postanowieniach dotyczących danego wyłączenia albo ograniczenia odpowiedzialności istnieje adekwatny związek przyczynowo- skutkowy, tj. gdy zdarzenie ubezpieczeniowe lub szkoda są typowym, normalnym następstwem wspomnianej okoliczności.

§ 5. Zawarcie umowy ubezpieczenia

1. Umowa ubezpieczenia zawierana jest z Ubezpieczającym na podstawie jego pisemnego wniosku o zawarcie umowy ubezpieczenia. Wniosek jest częścią umowy.
2. Zawarcie umowy ubezpieczenia jest uzależnione od informacji, o które COMPENSA pytała Ubezpieczającego przed zawarciem umowy we wniosku lub w innych pismach. Mają one wpływ na ocenę ryzyka ubezpieczeniowego.
3. W umowie ubezpieczenia jest wskazany okres ubezpieczenia.
4. Zawarcie umowy ubezpieczenia jest potwierdzone polisą.
5. Wszyscy Ubezpieczeni objęci są ochroną w takim samym zakresie ubezpieczenia i na takie same sumy ubezpieczenia lub sumy gwarancyjne.

§ 6. Zawarcie umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek

1. Ubezpieczający może zawrzeć umowę ubezpieczenia na rzecz osoby trzeciej – Ubezpieczonego. W takiej sytuacji musi wskazać go w umowie ubezpieczenia.
2. Ubezpieczający ma obowiązek zapłacić składkę. Roszczenie o zapłatę składki przysługuje COMPENSIE wyłącznie przeciwko Ubezpieczającemu.
3. Ubezpieczony ma prawo żądać swojego odszkodowania bezpośrednio od COMPENSY. Wyjątkiem jest ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej.
4. Gdy Ubezpieczający w umowie ubezpieczenia wskazał Ubezpieczonego (czyli

zawarł umowę na cudzy rachunek), na prośbę Ubezpieczonego COMPENSA przekaże mu postanowienia tej umowy oraz postanowienia OWU, które dotyczą jego praw i obowiązków. Zrobi to w ciągu 14 dni od dnia, w którym otrzyma taką prośbę.

5. Gdy Ubezpieczający w umowie ubezpieczenia wskazał inną osobę jako Ubezpieczonego, dotyczą go postanowienia OWU, w szczególności wskazane w § 11 ust. 2-4 oraz § 12 rozdziału I OWU.

§ 7. Początek i koniec odpowiedzialności COMPENSY

1. Odpowiedzialność COMPENSY rozpoczyna się od daty wskazanej w dokumencie ubezpieczenia.
2. Jeżeli składka lub jej pierwsza rata nie zostały opłacone w terminie, COMPENSA może wypowiedzieć umowę ze skutkiem natychmiastowym i zażądać składki za okres, w którym ponosiła odpowiedzialność. W razie braku takiego wypowiedzenia umowa wygasa z końcem okresu, za który przypadała niezapłacona składka.
3. Umowa ubezpieczenia kończy się z upływem okresu ubezpieczenia, na jaki została zawarta, o ile nie uległa rozwiązaniu przed tym terminem na skutek innych zdarzeń przewidzianych w umowie ubezpieczenia, OWU lub w przepisach powszechnie obowiązującego prawa.

§ 8. Wygaśnięcie umowy ubezpieczenia

1. Umowa ubezpieczenia wygasa, gdy:
  - 1) upłynie okres ubezpieczenia, na jaki COMPENSA zawarła ją z Ubezpieczającym;
  - 2) wyczerpią się wszystkie limity świadczeń, suma albo sumy ubezpieczenia, suma albo sumy gwarancyjne;
  - 3) Ubezpieczający odstąpi od umowy ubezpieczenia (zob. ust. 2-4);
  - 4) zakończy się 30-dniowy okres wypowiedzenia umowy ubezpieczenia, jeśli Ubezpieczający ją wypowie (zob. ust. 5);
  - 5) COMPENSA doręczy Ubezpieczającemu oświadczenie o rozwiązaniu umowy ubezpieczenia ze skutkiem natychmiastowym w sytuacjach, o których mowa w art. 814 § 2 i art. 816 Kodeksu cywilnego (zob. też ust. 6);
  - 6) upłynie ostatni dzień dodatkowego terminu na opłacenie składki albo jej kolejnej raty, który wyznaczono w wezwaniu do zapłaty w sytuacji, o której mowa w art. 814 § 3 Kodeksu cywilnego;
  - 7) upłynie dzień, który COMPENSA w porozumieniu z Ubezpieczającym określiła jako dzień rozwiązania umowy;
  - 8) Ubezpieczony umrze. COMPENSA realizuje jednak w takim przypadku świadczenia wynikające z zawartej umowy, o ile zachodzi odpowiedzialność COMPENSY za zdarzenie ubezpieczeniowe.
2. Jeżeli umowa ubezpieczenia została zawarta na okres dłuższy niż 6 miesięcy, Ubezpieczający ma prawo odstąpić od niej w ciągu 30 dni, a jeżeli jest przedsiębiorcą – w ciągu 7 dni od zawarcia umowy. Ale nawet jeśli skorzysta z przysługującego mu prawa w tym zakresie, ma obowiązek zapłacić składkę za okres, w jakim udzielana była Ubezpieczonemu ochrona ubezpieczeniowa.
3. Jeżeli umowę ubezpieczenia zawarł na odległość Ubezpieczający będący konsumentem, termin, w którym Ubezpieczający może odstąpić od umowy, wynosi 30 dni od dnia poinformowania go o zawarciu umowy lub od dnia potwierdzenia informacji wskazanych w art. 39 ust. 1 ustawy o prawach konsumenta, jeżeli jest to termin późniejszy.
4. Odstąpienie od umowy ubezpieczenia nie zwalnia Ubezpieczającego z obowiązku zapłaty składki za okres, w którym COMPENSA udzielała ochrony ubezpieczeniowej.
5. W odniesieniu do NNW, Ubezpieczający może wypowiedzieć umowę ubezpieczenia w trakcie jej trwania, z zachowaniem 30-dniowego terminu wypowiedzenia.
6. W sytuacjach wskazanych w przepisach prawa i z ważnych powodów COMPENSA może rozwiązać umowę ubezpieczenia ze skutkiem natychmiastowym. Ważnymi powodami są następujące sytuacje:
  - 1) Ubezpieczający zataił lub podał nieprawdziwe okoliczności, o które był pytany przed zawarciem umowy, a które miały wpływ na ocenę ryzyka ubezpieczeniowego lub wysokość składki;
  - 2) Ubezpieczający lub Ubezpieczony popełnili przestępstwo, które ma związek z zawarciem lub wykonywaniem umowy ubezpieczenia;
  - 3) Ubezpieczający lub Ubezpieczony utrudniali ustalenie okoliczności, w jakich zaszło zdarzenie ubezpieczeniowe, i jego skutków;
  - 4) Ubezpieczony lub jego przedstawiciel ustawowy nie zwolnił osób lub podmiotów, które udzielały świadczeń zdrowotnych, z obowiązku zachowania tajemnicy lekarskiej.

§ 9. Suma ubezpieczenia, suma gwarancyjna i limity odpowiedzialności COMPENSY

1. Ubezpieczający ustala z COMPENSA sumę ubezpieczenia lub sumę gwarancyjną przy zawieraniu umowy ubezpieczenia.
2. Suma ubezpieczenia może zostać ustalona przez Ubezpieczającego:
  - 1) w wartości brutto, czyli w kwocie uwzględniającej podatek VAT – jeżeli odbiorcą odszkodowania będzie osoba fizyczna lub firma, która nie jest uprawniona do odliczenia podatku VAT;
  - 2) w wartości netto, czyli w kwocie nieuwzględniającej podatku VAT – jeżeli odbiorcą odszkodowania będzie osoba fizyczna lub firma, która jest uprawniona do odliczenia podatku VAT.
3. Suma ubezpieczenia lub limit odpowiedzialności to granica odpowiedzialności COMPENSY i podstawa do ustalenia składki. W umowie ubezpieczenia COMPENSA może ustalić z Ubezpieczającym inne granice odpowiedzialności.
4. Suma ubezpieczenia lub suma gwarancyjna stanowi górną granicę odpowiedzialności COMPENSY na jedno i wszystkie zdarzenia ubezpieczeniowe w okre-

sie ubezpieczenia. Zmniejsza się ona o każde odszkodowanie lub inne świadczenie, które zostanie wypłacone. Wyjątkiem jest ubezpieczenie następstw nieszczęśliwych wypadków (zob. ust. 5). W klauzulach może to jednak zostać określone inaczej.

5. Suma ubezpieczenia nie zmniejsza się w ubezpieczeniu następstw nieszczęśliwych wypadków, gdy wypłacone zostaje świadczenie z tytułu uszczerbku na zdrowiu i jednorazowo nie przekroczy ono wskazanej w umowie sumy ubezpieczenia. Ale wyczerpie się, jeśli COMPENSA wypłaci świadczenie w wyniku śmierci Ubezpieczonego.
6. W ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej Ubezpieczający określa sumę gwarancyjną łącznie dla szkód na osobie i szkód w mieniu. Zmniejsza się ona o kwoty odszkodowań lub świadczeń, które zostaną wypłacone.

§ 10. Składka ubezpieczeniowa

1. Wysokość składki jest obliczana za czas trwania odpowiedzialności COMPENSY na podstawie taryfy składek, która obowiązuje w dniu zawarcia umowy ubezpieczenia.
2. Wysokość składki i terminy jej zapłaty są potwierdzane w polisie.
3. Na wysokość składki ubezpieczeniowej mają wpływ:
  - 1) suma ubezpieczenia albo suma gwarancyjna;
  - 2) zakres ubezpieczenia;
  - 3) okres ubezpieczenia;
  - 4) czynniki ryzyka;
  - 5) dotychczasowa liczba szkód;
  - 6) system zniżek i zwwyżek składki.
4. Ubezpieczający może opłacić składkę jednorazowo albo w ratach.
5. Ubezpieczający opłaca składkę lub jej pierwszą ratę w chwili zawarcia umowy ubezpieczenia. W umowie ubezpieczenia COMPENSA może ustalić z nim inaczej.
6. Jeśli Ubezpieczający zapłaci niższą kwotę składki lub jej raty, niż określa umowa ubezpieczenia, uznaje się, że jej nie zapłacił.
7. Jeżeli Ubezpieczający opłaca składkę przelewem bankowym, za dzień jej zapłaty uważa się dzień, w którym:
  - 1) złożył on w banku polecenie zapłaty na rachunek COMPENSY – pod warunkiem że na jego rachunku jest wystarczająca ilość pieniędzy, albo
  - 2) na rachunek COMPENSY wpływa pełna kwota wymaganej składki lub jej raty.

§ 11. Obowiązki Ubezpieczającego i Ubezpieczonego wynikające z umowy ubezpieczenia

1. Gdy Ubezpieczający zawiera umowę na cudzy rachunek, ma obowiązek przekazać Ubezpieczonemu informacje o ważnych zapisach OWU, w których wskazano:
  - 1) okoliczności, które są podstawą wypłaty świadczenia, oraz
  - 2) sytuacje, w których COMPENSA może odmówić wypłaty odszkodowania lub je obniżyć.Ubezpieczający powinien to zrobić przed przystąpieniem przez Ubezpieczonego do umowy ubezpieczenia. Powyższe informacje przekazuje Ubezpieczonemu na piśmie albo, jeżeli się na to zgodził, na innym trwałym nośniku.
2. Gdy trwa umowa, Ubezpieczający ma obowiązek powiadamiać COMPENSA o wszystkich zmianach okoliczności, o które pytała go w formularzu oferty (wniosku) lub innych pismach, zanim zawarła z nim umowę ubezpieczenia. Jeśli Ubezpieczony wie, że Ubezpieczający zawarł umowę ubezpieczenia na jego rzecz, to również on ma obowiązek zawiadomić COMPENSA o wszystkich zmianach, które dotyczą ubezpieczenia. Ubezpieczający lub Ubezpieczony powinni powiadomić o zmianach niezwłocznie po tym, jak się o nich dowiedzą.
3. Gdy Ubezpieczony lub Ubezpieczający nie dopełnią obowiązków wymienionych w ust. 2, COMPENSA ma prawo odmówić przyznania odszkodowania w takiej części, w jakiej miało to wpływ na powstanie, przebieg lub rozmiar szkody. Jeżeli do naruszenia tych obowiązków doszło z winy umyślnej, w razie wątpliwości COMPENSA przyjmuje, że zdarzenie ubezpieczeniowe i jego następstwa są skutkiem tych okoliczności lub rozmiaru szkody.

§ 12. Obowiązki Ubezpieczonego po powstaniu szkody

1. W razie zajścia zdarzenia ubezpieczeniowego Ubezpieczający jest obowiązany do:
  - 1) niezwłocznego powiadomienia COMPENSY o powstaniu szkody, nie później jednak niż w ciągu 7 dni od zajścia zdarzenia ubezpieczeniowego lub uzyskania o nim informacji, z podaniem, o ile to możliwe, przyczyny, daty i opisu zdarzenia ubezpieczeniowego;
  - 2) użycia dostępnych mu środków w celu ratowania przedmiotu ubezpieczenia oraz zapobieżenia szkodzie lub zmniejszenia jej rozmiarów;
  - 3) niedokonywania zmian w miejscu szkody, w tym zachowania uszkodzonego mienia i udostępnienia go przedstawicielowi COMPENSY w celu przeprowadzenia oględzin, chyba że podjęto niezbędne działania mające na celu zabezpieczenie mienia pozostałego po szkodzie lub zmniejszenie rozmiaru szkody. Postanowienie nie obowiązuje, jeżeli COMPENSA nie podjęła czynności związanych z likwidacją szkody w ciągu 7 dni od daty jej zgłoszenia do COMPENSY;
  - 4) zabezpieczenia możliwości dochodzenia roszczeń odszkodowawczych wobec osób odpowiedzialnych za szkodę, w szczególności poprzez wskazanie osób odpowiedzialnych za szkodę;
  - 5) niezwłocznego powiadomienia straży pożarnej, policji lub innych służb, jeżeli okoliczności lub rodzaj szkody wymagają obecności tych służb w miejscu jej powstania (np. w związku z podejrzeniem popełnienia przestępstwa);
  - 6) stosowania obowiązujących procedur, np. zawiadomienia Inspektoratu

Zęglugi Śródlądowej lub innego organu administracji wód śródlądowych albo Urzędu Morskiego, właściwych dla miejsca zdarzenia ubezpieczeniowego;

- 7) udzielenia przedstawicielom COMPENSY wszelkich wyjaśnień, o jakie COMPENSA występowała w związku ze zgłoszoną szkodą (w tym umożliwienia oględzin miejsca zdarzenia lub przedmiotu ubezpieczenia), a także przekazania będących w posiadaniu Ubezpieczającego dowodów niezbędnych do ustalenia okoliczności powstania i rozmiarów szkody;
  - 8) stosowania się do zaleceń COMPENSY związanych z likwidacją szkody;
  - 9) niezwłocznego powiadomienia COMPENSY o zwiększeniu zakresu uszkodzeń mających związek ze zdarzeniem ubezpieczeniowym, ujawnionych po rozpoczęciu napraw. W razie uzyskania informacji o zwiększonym zakresie uszkodzeń COMPENSA ma prawo przeprowadzenia ponownych oględzin i weryfikacji zgłoszonego zwiększonego zakresu uszkodzeń. COMPENSA może potrzebować potwierdzić dane o stanie zdrowia Ubezpieczonego oraz upewnić się, że leczenie było związane z nieszczęśliwym wypadkiem lub chorobą. Dlatego ma prawo poprosić o pisemną zgodę na wystąpienie o informacje do podmiotów, które udzielały świadczeń zdrowotnych Ubezpieczonemu, zwłaszcza do lekarzy, którzy sprawowali lub nadal sprawują nad nim opiekę. Będą to informacje niezbędne do oceny zasadności zgłaszanych roszczeń.
2. Za niezbędne działania mające na celu zabezpieczenie mienia pozostałego po szkodzie lub zmniejszenie rozmiaru szkody COMPENSA uważa zdemontowanie zniszczonego elementu, np. żagla i zastąpienie go innym równoważnym, z zachowaniem uszkodzonego elementu.
  3. Zawiadomienie o szkodzie, zawierające opis okoliczności zdarzenia oraz stwierdzonych szkód, należy złożyć w formie pisemnej za pośrednictwem poczty albo drogą elektroniczną lub za pośrednictwem infolinii COMPENSY. Jeżeli przeciwko Ubezpieczającemu w związku ze zdarzeniem ubezpieczeniowym wszczęto postępowanie karne lub cywilne albo jeżeli poszkodowany wystąpił na drogę sądową, Ubezpieczający obowiązany jest niezwłocznie zawiadomić pisemnie o tym COMPENSE, chociażby zgłosił już COMPENSIE fakt zaistnienia szkody.
  4. Ubezpieczający nie może bez uprzedniej pisemnej zgody COMPENSY uznać ani zaspokoić roszczenia osoby uprawnionej z umowy ubezpieczenia. Nieuzgodnione uznanie lub zaspokojenie roszczenia nie wywołuje skutków prawnych względem COMPENSY.
  5. Jeżeli zdarzenie ubezpieczeniowe jest objęte ochroną również przez innego ubezpieczyciela, Ubezpieczający jest obowiązany do niezwłocznego poinformowania tego ubezpieczyciela o powstaniu szkody oraz do zawiadomienia COMPENSY o przekazaniu takiej informacji.
  6. W razie niewykonania przez Ubezpieczającego z winy umyślnej albo rażącego niedbalstwa obowiązku, o którym mowa w ust. 1 pkt 1), COMPENSA może zmniejszyć wysokość odszkodowania w takim stopniu, w jakim naruszenie to przyczyniło się do zwiększenia szkody lub uniemożliwiło COMPENSIE ustalenie okoliczności i skutków zdarzenia ubezpieczeniowego. Skutki braku zawiadomienia nie następują, jeżeli COMPENSA w terminie wyznaczonym do zawiadomienia otrzymała wiadomość o okolicznościach, które należało podać do jej wiadomości.
  7. Jeżeli Ubezpieczający umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa nie dopełnił obowiązków mających na celu ratowanie, zapobieżenie szkodzie lub zmniejszenie jej rozmiarów, COMPENSA jest wolna od odpowiedzialności za szkody powstałe z tego powodu.
  8. Jeżeli Ubezpieczony odzyska utracone mienie po wypłacie odszkodowania, ma obowiązek niezwłocznie powiadomić o tym COMPENSE i zwrócić otrzymane odszkodowanie pomniejszone o wartość uszkodzeń lub braków w odzyskanych przedmiotach.

§ 13. Zawiadomienie o szkodzie

1. W zawiadomieniu o szkodzie należy opisać okoliczności zdarzenia ubezpieczeniowego oraz szkody i straty, które zostały stwierdzone.
2. COMPENSA potwierdzi otrzymanie zawiadomienia i określi dalszy tok postępowania.
3. W razie powzięcia przez COMPENSE nowych informacji mających związek z ustaleniem zasadności zgłaszanych roszczeń lub wysokością odszkodowania lub świadczenia COMPENSA, pisemnie lub w inny sposób, na który wyraził zgodę Ubezpieczający, Ubezpieczony lub osoba uprawniona z umowy ubezpieczenia, informuje, jakie dodatkowe dokumenty są niezbędne do ustalenia wysokości odszkodowania lub świadczenia.
4. COMPENSA zastrzega sobie prawo weryfikacji przedłożonych dokumentów związanych z ustaleniem okoliczności, rozmiaru i wysokości szkody.

§ 14. Wypłata odszkodowania lub świadczenia

1. COMPENSA wypłaca odszkodowanie lub świadczenie na podstawie:
  - 1) uznania roszczenia uprawnionego z umowy ubezpieczenia w wyniku ustaleń w toku postępowania dotyczącego ustalenia stanu faktycznego, zasadności zgłoszonych roszczeń i wysokości odszkodowania lub świadczenia;
  - 2) ugody zawartej z uprawnionym z umowy ubezpieczenia;
  - 3) prawomocnego orzeczenia sądu.
2. Odszkodowanie lub świadczenie jest wypłacane w złotych.

ROZDZIAŁ II POSTANOWIENIA KOŃCOWE

§ 1. Reklamacje i skargi

1. Prawo do wniesienia reklamacji przysługuje:
  - 1) będącemu osobą fizyczną Ubezpieczającemu, Ubezpieczonemu, uposażonemu, uprawnionemu z umowy oraz spadkobiercy posiadającemu interes prawny w ustaleniu odpowiedzialności lub w spełnieniu świadczenia z umowy;
  - 2) będącemu osobą prawną albo spółką nieposiadającą osobowości prawnej Ubezpieczającemu, Ubezpieczonemu oraz poszukującemu ochrony ubezpieczeniowej.
2. Reklamację można złożyć w każdej jednostce COMPENSY obsługującej klientów.

3. Reklamacja może być złożona:

- 1) na piśmie:
  - 2) w postaci papierowej – osobiście w jednostce, o której mowa w ust. 2, albo wysłana przesyłką pocztową w rozumieniu art. 3 pkt 21 Ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe (Dz. U. z 2025 r. poz. 366 i 820), albo nadana w placówce podmiotu zajmującego się doręczaniem korespondencji na terenie Unii Europejskiej, albo
  - 3) w postaci elektronicznej – z wykorzystaniem środka komunikacji elektronicznej (rekomendowany przez COMPENSE jest formularz znajdujący się na stronie www.compensa.pl oraz adres elektroniczny reklamacje@compensa.pl) albo wysłana na adres do doręczeń elektronicznych, o którym mowa w art. 2 pkt 1 Ustawy z dnia 18 listopada 2020 r. o doręczeniach elektronicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1045 i 1841), wpisany do bazy adresów elektronicznych, o której mowa w art. 25 tej ustawy;
  - 4) ustnie – telefonicznie (rekomendowany przez COMPENSE nr telefonu 22 501 61 00) albo osobiście do protokołu podczas wizyty klienta w jednostce, o której mowa w ust. 2.
4. Po złożeniu przez klienta reklamacji zgodnie z wymogami, o których mowa w ust. 3, COMPENSA rozpatruje reklamację i udziela klientowi odpowiedzi na piśmie:
- 1) w postaci elektronicznej – w przypadku gdy reklamacja została złożona przez klienta na piśmie w postaci elektronicznej, chyba że klient wniósł o udzielenie odpowiedzi na piśmie w postaci papierowej;
  - 2) w postaci papierowej – w przypadku gdy reklamacja została złożona przez klienta na piśmie w postaci papierowej, chyba że klient wniósł o udzielenie odpowiedzi na piśmie w postaci elektronicznej;
  - 3) w postaci papierowej albo elektronicznej, zgodnie z wnioskiem klienta – w przypadku gdy reklamacja została złożona przez klienta ustnie.
5. W przypadku, o którym mowa w ust. 4 pkt 1), odpowiedź jest udzielana:
- 1) z wykorzystaniem środka komunikacji elektronicznej, za pomocą którego klient złożył reklamację, albo innego wskazanego przez klienta środka komunikacji elektronicznej – w przypadku gdy reklamacja została złożona przez klienta z wykorzystaniem środka komunikacji elektronicznej;
  - 2) na adres klienta do doręczeń elektronicznych, o którym mowa w art. 2 pkt 1 Ustawy z dnia 18 listopada 2020 r. o doręczeniach elektronicznych, wpisany do bazy adresów elektronicznych, o której mowa w art. 25 tej ustawy – w przypadku gdy reklamacja została wysłana przez klienta na adres do doręczeń elektronicznych.
6. COMPENSA udziela klientowi odpowiedzi na reklamację bez zbędnej zwłoki, nie później niż w terminie 30 dni od dnia otrzymania reklamacji. Jeśli COMPENSA z uzasadnionej przyczyny nie może udzielić odpowiedzi w terminie 30 dni od dnia otrzymania reklamacji, poinformuje osobę wnoszącą reklamację o przyczynach braku możliwości jego dotrzymania, możliwości dotrzymania terminu, okolicznościach, które muszą zostać ustalone, przewidywanym terminie rozpatrzenia reklamacji i udzielenia odpowiedzi (nowy termin nie może być dłuższy niż 60 dni od dnia otrzymania reklamacji).
7. Ubezpieczający, Ubezpieczony oraz uprawniony z umowy, będący osobą fizyczną, mogą złożyć wniosek o rozpatrzenie sprawy przez Rzecznika Finansowego, zwłaszcza w przypadku nieuwzględnienia roszczeń w trybie rozpatrywania reklamacji, niewykonania w terminie czynności wynikających z reklamacji rozpatrzonej zgodnie z oczekiwaniem klienta.
8. Na wniosek Ubezpieczającego, Ubezpieczonego oraz uprawnionego z umowy, będącego osobą fizyczną, spór z COMPENSĄ można poddać pozasądowemu postępowaniu w sprawie rozwiązywania sporów między klientem a podmiotem rynku finansowego, przeprowadzonemu przez Rzecznika Finansowego (szczegółowe informacje dostępne są na stronie internetowej: <https://rf.gov.pl>).
9. Podmioty nieposiadające prawa do złożenia reklamacji mogą złożyć skargę dotyczącą usług świadczonych przez COMPENSE. Do skargi stosuje się ww. postanowienia dotyczące reklamacji.

§ 2. Roszczenia regresowe

1. Ubezpieczony ma obowiązek pomóc COMPENSIE dochodzić roszczeń regresowych przeciwko osobom trzecim, które odpowiadają za szkodę, m.in. dostarczyć odpowiednie dokumenty i udzielić niezbędnych informacji.
2. Z dniem zapłaty świadczenia lub odszkodowania roszczenia przeciwko sprawcy przechodzą z mocy prawa na COMPENSE do wysokości wypłaconych kwot w ramach odszkodowania lub świadczenia.
3. Jeżeli Ubezpieczony albo osoba, która działa na jego zlecenie, bez zgody COMPENSY zrzeknie się roszczenia o świadczenie lub odszkodowanie od sprawcy szkody albo je ograniczy – COMPENSA może odmówić wypłaty świadczenia lub odszkodowania albo odpowiednio je zmniejszyć. Jeżeli o zrzeczeniu się albo ograniczeniu roszczenia COMPENSA dowie się po wypłacie – może dochodzić:
  - 1) całości albo części świadczenia lub odszkodowania, które wypłaciła, oraz
  - 2) niezbędnych kosztów, które poniosła, aby odzyskać wypłaconą kwotę.

§ 3. Zawiadomienia i oświadczenia

1. Wszelkie zawiadomienia i oświadczenia, które Ubezpieczony, Ubezpieczający, inne osoby lub COMPENSA składają w sprawie umowy ubezpieczenia, powinny być – dla celów dowodowych – składane w formie:
  - 1) pisemnej (pismo z własnoręcznym podpisem) albo
  - 2) dokumentowej (np. e-mail wysłany z indywidualnej skrzynki pocztowej) albo
  - 3) elektronicznej (np. elektroniczny dokument opatrzony kwalifikowanym podpisem elektronicznym).Sytuacje, w których obowiązują inne zasady składania dokumentów, COMPENSA wskazuje w umowie ubezpieczenia, w OWU lub klauzulach.

2. Ubezpieczający ma obowiązek poinformować COMPENSĘ o zmianie swojego adresu zamieszkania lub siedziby.
3. COMPENSA ma obowiązek poinformować Ubezpieczającego o zmianie adresu swojej siedziby.
4. COMPENSA nie jest i nie będzie zobowiązana świadczyć ochrony, nie jest i nie będzie zobowiązana do zapłaty jakiegokolwiek roszczenia, nie wypłaci ani nie zapewni jakiegokolwiek świadczenia, z jakiegokolwiek tytułu lub podstawy, w zakresie, w jakim ich zapewnienie lub dostarczenie naraziłoby COMPENSĘ na jakiegokolwiek sankcje, zakazy, ograniczenia lub inne konsekwencje wynikające lub związane odpowiednio z rezolucjami Organizacji Narodów Zjednoczonych lub regulacjami sankcyjnymi (w tym w szczególności handlowymi, gospodarczymi lub finansowymi), embargami handlowymi lub innymi mającymi charakter sankcji ekonomicznych, wynikających z przepisów prawa Unii Europejskiej, Polski, Stanów Zjednoczonych Ameryki, Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej lub prawa innych krajów, a także regulacji wydanych przez inne organizacje międzynarodowe, w zakresie w jakim ma lub będzie mieć to zastosowanie do przedmiotu umowy i przy uwzględnieniu szczególnych przepisów krajowych mających zastosowanie do COMPENSY.
5. Powyższą zasadę COMPENSA stosuje do świadczenia, odszkodowania oraz wszelkich innych kwot, które wypłaca Ubezpieczającemu lub uprawnionym na podstawie umowy ubezpieczenia.

ROZDZIAŁ III KLAUZULE

Klauzula nr 1 – Ubezpieczenie casco jednostki pływającej

§ 1. Przedmiot i zakres ubezpieczenia

1. Przedmiotem ubezpieczenia jest jednostka pływająca przeznaczona na użytek własny w celach rekreacyjnych lub turystycznych wraz z osprzętem.
2. Ochroną ubezpieczeniową objęty może być również silnik dodatkowy pod warunkiem wskazania go w odrębnej sumie ubezpieczenia.
3. Przedmiot ubezpieczenia objęty jest ochroną ubezpieczeniową:
  - 1) w okresie użytkowania;
  - 2) w okresie wyłączenia z użytkowania;
  - 3) podczas transportu lądowego.
4. Za zgodą COMPENSY, ochroną ubezpieczeniową mogą być objęte jednostki przeznaczone do użytku innego niż określony w ust. 1.
5. COMPENSA obejmuje ochroną szkody powstałe w okresie ubezpieczenia, polegające na uszkodzeniu, zniszczeniu albo utracie jednostki pływającej, jej części lub osprzętu wskutek zdarzenia ubezpieczeniowego.
6. W odniesieniu do szkód w przedmiocie ubezpieczenia spowodowanych przepięciem (szkodą elektryczną) lub powstałych wskutek dewastacji przez osoby trzecie odpowiedzialność COMPENSY jest ograniczona do wysokości limitu określonego w § 3 niniejszej klauzuli.

§ 2. Dodatkowe wyłączenia odpowiedzialności COMPENSY

1. COMPENSA nie odpowiada w zakresie niniejszej klauzuli za szkody, za które odpowiedzialność jest wyłączona na mocy § 4 rozdziału I OWU, oraz dodatkowo za szkody powstałe:
  - 1) wskutek kradzieży z włamaniem, kradzieży jednostki pływającej oraz rozboju w czasie transportu, podczas postoju w miejscach i na parkingach niestrzeżonych, chyba że przyczyną postoju była szkoda w bezpośrednim następstwie wypadku drogowego lub awarii, jakiemu uległ środek transportu, o ile ryzyko to zostało objęte ochroną ubezpieczeniową za zapłatą dodatkowej składki;
  - 2) wskutek nieprawidłowego mocowania jednostki pływającej w czasie transportu lądowego;
  - 3) wskutek przywłaszczenia jednostki pływającej;
  - 4) wskutek zaboru jednostki pływającej zabezpieczonej niezgodnie z wymaganiami OWU;
  - 5) w jednostce pływającej użytej jako narzędzie przestępstwa przez Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego.
2. Ponadto COMPENSA nie odpowiada za szkody:
  - 1) polegające na utracie paliwa lub powstałe w wyniku jego niewłaściwego doboru;
  - 2) powstałe w wyniku naturalnego zużycia i mieszczące się w granicach normalnych następstw naturalnego zużycia;
  - 3) powstałe w wyniku zabrudzenia, zadymienia powstałego w czasie gotowania, smażenia albo pieczenia;
  - 4) powstałe w wyniku naturalnego korozji, rdzy, rozkładu, gnicia (zbutwienia), utleniania, pleśni, elektrolizy, kawitacji, wpływu słońca lub mrozu;
  - 5) o charakterze estetycznym, w szczególności zadrapania, pobrudzenia, pomazania, porysowania, zachłapania, pomalowania, nieograniczające w żaden sposób funkcjonalności jednostki pływającej;
  - 6) spowodowane przez zwierzęta;
  - 7) polegające na uszkodzeniu żagli oraz pokrowców ochronnych przez wiatr lub zerwaniu przez wiatr podczas ich zakładania lub składania, chyba że szkoda była następstwem uszkodzenia elementów, do których żagle były zamontowane, lub złamania masztu;
  - 8) powstałe wskutek systematycznego, długotrwałego działania temperatur, gazów, pary, wycieku płynów, dymu i sadzy;
  - 9) polegające na utracie kotwicy, chyba że utrata miała miejsce wskutek kradzieży z włamaniem, rozboju albo kradzieży jednostki pływającej wraz z kotwicą lub w przypadku awaryjnego ujęcia kotwicy w razie utknięcia jednostki pływającej na mieliźnie;

- 10) powstałe podczas cumowania w miejscach niedozwolonych, w szczególności nieprzystosowanych do przyjęcia danej jednostki z uwagi na parametry techniczne, chyba że wystąpił stan wyższej konieczności;
- 11) powstałe w wyniku nieprzechowywania osprzętu jednostki pływającej w suchym pomieszczeniu w okresie wyłączenia z użytkowania;
- 12) powstałe we wkładkach topikowych, bezpiecznikach, stycznikach, odgromnikach, czujkach, lampach, żarówkach, świetłówkach lub oświetleniu LED wskutek przepięcia (szkód elektrycznych) lub uderzenia pioruna;
- 13) powstałe wskutek utraty silnika dodatkowego podczas żeglugi w wyniku zerwania albo pęknięcia mocowania, jeżeli nie był on przymocowany w sposób przewidziany w § 6 niniejszej klauzuli;
- 14) powstałe podczas zawodów sportowych, regat, wyścigów oraz szkoleń, o ile nie została zapłacona dodatkowa składka za rozszerzenie ochrony ubezpieczeniowej w tym zakresie;
- 15) powstałe wskutek dewastacji przez osoby trzecie, jeżeli jednostka pływająca znajdowała się poza pomieszczeniem lub poza miejscem dozorowanym;
- 16) polegające na awarii jednostki pływającej.

§ 3. Suma ubezpieczenia i limity odpowiedzialności COMPENSY

1. Suma ubezpieczenia jednostki pływającej stanowi łączną wartość jednostki pływającej, osprzętu, oraz części zamiennych i zapasowych.
2. Suma ubezpieczenia dla silnika dodatkowego jest ustalana odrębnie.
3. Suma ubezpieczenia odpowiada wartości rynkowej jednostki pływającej lub silnika dodatkowego.
4. Ubezpieczający, za zgodą COMPENSY i za zapłatą dodatkowej składki, po naprawieniu szkody, może dostosować sumę ubezpieczenia do bieżącej wartości jednostki pływającej lub silnika dodatkowego. Nowa wartość sumy ubezpieczenia stanowi górną granicę odpowiedzialności COMPENSY od dnia następnego po zapłaceniu dodatkowej składki.
5. Jeśli nie umówiono się inaczej, dla szkód powstałych w wyniku przepięcia (szkód elektrycznych) odpowiedzialność COMPENSY ogranicza się do 10% sumy ubezpieczenia jednostki pływającej lub silnika dodatkowego.

§ 4. Ustalenie wysokości szkody

1. Wysokość szkody COMPENSA ustala w oparciu o roszczenia wniesione przez Ubezpieczonego.
2. Wysokość szkody w jednostce pływającej COMPENSA ustala na podstawie cen z dnia ustalenia odszkodowania, przy czym wysokość szkody ustala się według kosztów odbudowy lub naprawy, uwzględniając rodzaj mienia, a także jego wymiary, konstrukcję i zastosowane materiały, z zastrzeżeniem ust. 3, przy czym w razie:
  - 1) szkody częściowej COMPENSA ustala jej wysokość według kosztów odbudowy lub naprawy przedmiotu ubezpieczenia łącznie z kosztami demontażu poprzedzającego naprawę oraz ponownego montażu po naprawie, kosztami transportu oraz innymi koniecznymi i uzasadnionymi opłatami dodatkowymi (np. opłaty celne, koszty związane z ewentualnym dopuszczeniem urządzeń do ruchu), uwzględniając rodzaj mienia, a także jego wymiary, konstrukcję i zastosowane materiały, na podstawie przeciętnych cen rynkowych, dostępnych cenników lub opinii rzeczoznawców, z tym że uwzględnia się stopień zużycia technicznego, o którym mowa w ust. 3;
  - 2) szkody całkowitej COMPENSA ustala jej wysokość według wartości rynkowej przedmiotu ubezpieczenia, nie większej niż suma ubezpieczenia.
3. O ile nie ustalono inaczej, wartość rzeczywistą jednostki pływającej, jej części i osprzętu COMPENSA ustala z uwzględnieniem ich wieku w latach, licząc od daty produkcji danej jednostki (za każdy rozpoczęty rok), oraz stopnia zużycia technicznego obliczonego według poniższej skali:

Lp.	Wiek jednostki pływającej, części jednostki pływającej, osprzętu lub wyposażenia	Stopień zużycia technicznego
1.	do 3 lat włącznie	0%
2.	począwszy od 4 lat	5% za każdy kolejny rok, nie więcej niż 50%
	Wiek elektronicznej lub elektrycznej części jednostki pływającej lub wyposażenia	Stopień zużycia technicznego
3.	do 5 lat włącznie	20% za każdy rok

4. W razie rezygnacji przez Ubezpieczonego z naprawy lub remontu zniszczonego lub uszkodzonego przedmiotu ubezpieczenia COMPENSA ustala odszkodowanie na podstawie kosztorysu naprawy sporządzonego na podstawie dostępnych cenników lub opinii rzeczoznawców, według średnich cen rynkowych materiałów niezbędnych do przeprowadzenia naprawy i średnich cen rynkowych robocizny, z tym że uwzględnia się stopień zużycia technicznego, o którym mowa w ust. 3.
5. Wysokość szkody w sprzęcie elektronicznym lub elektrycznym COMPENSA ustala na podstawie średnich cen rynkowych, tj. cen obowiązujących na rynku wtórnym (w komisach lub u innych podmiotów specjalizujących się w obrocie sprzętem używanym) mienia o najbardziej zbliżonych parametrach. Dla sprzętu użytego w 100% COMPENSA przyjmuje jako wysokość odszkodowania 20% wartości odtworzeniowej.
6. Wysokość szkody COMPENSA ustala według średnich cen obowiązujących na terenie, gdzie powstała szkoda.
7. Przy ustaleniu rozmiaru szkody COMPENSA nie uwzględnia:
  - 1) wartości naukowej, kolekcjonerskiej, zabytkowej, pamiątkowej;
  - 2) kosztów i strat wynikających z niedostępności części zamiennych lub materia-

łów potrzebnych do przywrócenia stanu istniejącego przed szkodą;

- 3) kosztów związanych z koniecznością uwzględnienia przepisów dotyczących konstrukcji jednostki pływającej lub elementów wyposażania, prac naprawczych lub remontowych, które Ubezpieczony jest zobowiązany ponieść dodatkowo w związku z wejściem w życie tych przepisów w okresie ubezpieczenia.
8. COMPENSA pokrywa również następujące koszty pozostające w związku ze szkodą w mieniu objętą ochroną ubezpieczeniową:
  - 1) koszty wynikłe z zastosowania środków w celu ratowania przedmiotu ubezpieczenia oraz zapobieżenia szkodzie lub zmniejszenia jej rozmiarów, jeżeli środki te były celowe, chociażby okazały się bezskuteczne – w granicach sumy ubezpieczenia;
  - 2) koszty usunięcia szkód powstałych w ubezpieczonym mieniu w czasie akcji ratowniczej, maksymalnie do wysokości 20% wartości szkody – w granicach sumy ubezpieczenia;
  - 3) koszty uprzątnięcia pozostałości po szkodzie – do 5% wartości szkody objętej umową ubezpieczenia, ponad sumę ubezpieczenia określoną dla danego rodzaju mienia.
9. Jeżeli koszty, o których mowa w ust. 8, dotyczą zarówno przedmiotu ubezpieczenia, jak i mienia nieubezpieczonego, koszty te są pokrywane w takiej samej proporcji, w jakiej mienie ubezpieczone pozostaje do mienia nieubezpieczonego.

§ 5. Ustalenie wysokości odszkodowania

1. W granicach sumy ubezpieczenia oraz limitów odpowiedzialności COMPENSY, o których mowa w OWU, odszkodowanie obejmuje:
  - 1) uszkodzenie, zniszczenie lub utratę przedmiotu ubezpieczenia w związku z wystąpieniem zdarzenia ubezpieczeniowego w kwocie odpowiadającej rozmiarowi szkody, obliczonej zgodnie z § 4 niniejszej klauzuli;
  - 2) poniesione, uzasadnione i udokumentowane koszty, o których mowa w § 4 ust. 8 niniejszej klauzuli.
2. Wysokość szkody zmniejsza się o wartość pozostałości mienia, które może być przeznaczone do dalszego użytku lub odsprzedaży, ustaloną według cen z dnia ustalenia odszkodowania i z uwzględnieniem stopnia zużycia.
3. COMPENSA zastrzega sobie prawo do przejęcia mienia, za które zostało wypłacone odszkodowanie wystarczające do nabycia tego rodzaju mienia o najbardziej zbliżonych cechach i parametrach.
4. Jeżeli Ubezpieczony nie dokonał naprawy uszkodzeń, za które wcześniej otrzymał odszkodowanie, to w razie ponownej szkody w tym samym mieniu z kwoty odszkodowania potrąca się całość lub część uprzednio wypłaconego odszkodowania, odpowiednio do stopnia pokrywania się tych szkód.
5. Strony mogą uwzględnić w umowie udział własny wynoszący 10% wartości każdej szkody, nie mniej niż 1000 zł.

§ 6. Wymogi zabezpieczenia mienia w okresie użytkowania

1. Przez należyte zabezpieczenie podczas postoju jednostki pływającej przed kradzieżą z włamaniem rozumie się umieszczenie jednostki pływającej w miejscu dozorowanym albo łączne spełnienie poniższych warunków:
  - 1) przymocowanie jednostki pływającej do stałego elementu na lądzie w sposób uniemożliwiający wyprowadzenie jej z miejsca postoju przez nieupoważnioną osobę bez użycia narzędzi;
  - 2) zamknięcie kabiny jednostki pływającej na zamek wielozastawkowy (wielozapadkowy) lub zamknięcie kabiny na wszystkie zabezpieczenia, w które jest wyposażona, o ile jednostka pływająca jest wyposażona wabinę;
  - 3) unieruchomienie urządzenia odcinającego dopływ paliwa do silnika jednostki pływającej, o ile silnik jest wyposażony w takie urządzenie.
2. Przez należyte zabezpieczenie silnika przyczepnego rozumie się jego zabezpieczenie poprzez przymocowanie do stałego elementu jednostki pływającej linką stalową o średnicy co najmniej 5 mm lub łańcuchem, którego ogniwa wykonane są ze stali o średnicy co najmniej 5 mm i zamknięcie linki (łańcucha) na jeden zamek wielozastawkowy (wielozapadkowy).
3. Przez należyte zabezpieczenie mienia osobistego rozumie się przechowywanie go w kabinie jednostki pływającej, należycie zabezpieczonej przed dostępem do wnętrza jednostki pływającej osób niepowołanych, bądź w wydzielonym dla tego celu pomieszczeniu, zamkniętym na co najmniej jeden zamek wielozapadkowy lub kłódkę wielozapadkową.
4. Postanowienia ustępów powyższych mają odpowiednie zastosowanie do zabezpieczenia jednostki pływającej przed kradzieżą.

§ 7. Wymogi zabezpieczenia mienia w czasie transportu lądowego

1. Przez należyte zabezpieczenie w czasie transportu lądowego jednostki pływającej przed kradzieżą z włamaniem lub rozbojem w okresie użytkowania rozumie się:
  - 1) przewóz pojazdem:
    - a) dopuszczonym do ruchu oraz przeznaczonym lub odpowiednio przystosowanym do przewożenia jednostek pływających;
    - b) sprawnym technicznie;
    - c) pozwalającym na prawidłowe zamocowanie jednostki pływającej;
  - 2) postój na parkingach strzeżonych lub na oświetlonych parkingach przy stacjach benzynowych, a podczas regulowania płatności za paliwo po zakończeniu tankowania – w polu widzenia kamer;
  - 3) pozostawienie pojazdu wraz z jednostką pływającą w miejscach określonych w pkt 2) pod warunkiem uprzedniego zabezpieczenia pojazdu przez wyjęcie kluczyka ze stacyjki, zamknięcia zamków, jak również uruchomienie atestowanego systemu alarmowego lub użycia innych elektronicznych i mechanicznych systemów zabezpieczeń, jeżeli takie są zainstalowane w pojeździe (np. immobiliser, blokada skrzyni biegów, kierownicy, hamulców).
2. Postanowienia ustępów powyższych mają odpowiednie zastosowanie do zabez-

pieczenia jednostki pływającej przed kradzieżą.

3. Pojazdem, o którym mowa w ust. 1, jest pojazd ciągnący, przyczepa, naczepa oraz każdy inny pojazd przystosowany do łączenia go z pojazdem ciągnącym.

§ 8. Wymogi zabezpieczenia mienia w okresie wyłączenia z użytkowania

1. Przez należyte zabezpieczenie jednostki pływającej przed kradzieżą z włamaniem rozumie się przechowywanie jej w miejscu, które jest miejscem dozorowanym albo pomieszczeniem, które spełnia łącznie poniższe warunki:
  - 1) ściany, sufity, podłogi i dachy nie mogą posiadać niezabezpieczonych otworów, przez które możliwy byłby dostęp bez użycia siły oraz narzędzi;
  - 2) wszystkie drzwi zewnętrzne powinny posiadać konstrukcję drzwi zewnętrznych oraz być wykonane z materiałów odpornych na włamanie i sposób ich osadzenia (futryny, okucia i zamki) powinny stanowić przeszkodę, której sforsowanie nie jest możliwe bez użycia siły lub narzędzi, czego dowodami będą pozostawione ślady włamania;
  - 3) wszystkie drzwi zewnętrzne winny być zamykane na co najmniej jeden zamek wielozastawkowy (wielozapadkowy); jeżeli ze względów konstrukcyjnych zastosowanie zamków wielozastawkowych (wielozapadkowych) nie jest możliwe – na co najmniej jedną kłódkę wielozastawkową (wielozapadkową);
  - 4) drzwi oszklone zewnętrzne nie mogą być zaopatrzone w zamki lub zasuwę, które można otworzyć bez użycia klucza przez otwór wybity w szybie. W przypadku powierzchni przeszkolonej, której wielkość umożliwia dostanie się przez nią sprawcy, powierzchnia ta musi być zabezpieczona szybą antywłamaniową co najmniej klasy P4;
  - 5) drzwi dwuskrzydłowe zewnętrzne powinny posiadać wewnętrzne rygle (górnym i dolnym) unieruchamiające jedno ze skrzydeł;
  - 6) okna, oszklone drzwi i inne zewnętrzne otwory szklane powinny być na całej powierzchni zabezpieczone przeciwwłamaniową osłoną mechaniczną. Za przeciwwłamaniową osłonę mechaniczną uważa się kraty stałe albo ruchome, rolety, okiennice, które winny być takiej konstrukcji i tak zamontowane, aby przedostanie się do wnętrza nie było możliwe bez uprzedniego ich uszkodzenia za pomocą narzędzi;
  - 7) sztaby, skoble oraz inne okucia zewnętrznych zabezpieczeń otworów drzwiowych i okiennych, jeżeli nie są wmurowane w ściany, winny być przytwierdzone od wewnątrz do muru w taki sposób, aby nie można ich było zdemonstrować od zewnątrz;
  - 8) klucze oryginalne i zapasowe do pomieszczenia powinny być przechowywane w sposób chroniący je przed kradzieżą i uniemożliwiający dostęp do nich osobom nieuprawnionym. W razie zagubienia albo zaginięcia kluczy (także kluczy zapasowych) Ubezpieczony jest obowiązany niezwłocznie wymienić zamki (kłódkę) na własny koszt.
2. Jeżeli przedmiot ubezpieczenia lub jego część jest przechowywana w zakładzie naprawczym (szkutniczym), to muszą być w nim stosowane zabezpieczenia określone w ust. 1.
3. Przez należyte zabezpieczenie zdemontowanego z jednostki pływającej osprzętu oraz masztu rozumie się przechowywanie ich w kabinie jednostki pływającej, należycie zabezpieczonej przed dostępem do jej wnętrza osób niepowołanych, bądź w wydzielonym dla tego celu pomieszczeniu spełniającym wymogi zabezpieczenia, o których mowa w ust. 1.
4. Przez należyte zabezpieczenie sprzętu pływającego oraz silników dodatkowych rozumie się wyłączenie przechowywanie ich w pomieszczeniu spełniającym wymogi zabezpieczenia, o których mowa w ust. 1.

Klauzula nr 2 – Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej członka załogi jednostki pływającej

§ 1. Przedmiot i zakres ubezpieczenia

1. Przedmiotem ubezpieczenia jest odpowiedzialność cywilna Ubezpieczonego.
2. Ochrona ubezpieczeniowa obejmuje szkody wyrządzone w okresie ubezpieczenia przez Ubezpieczonego wskutek czynu niedozwolonego pozostającego w związku z posiadaniem i eksploatacją jednostki pływającej, w szczególności:
  - 1) szkody na osobie wyrządzone osobie trzeciej;
  - 2) szkody w mieniu osoby trzeciej;
  - 3) szkody powstałe podczas postoju lub manewrowania na terenie przystani (ale z wyłączeniem holowania), a także postoju w stoczni remontowej (warsztacie naprawczym) oraz wodowania i podnoszenia z wody.
3. W ramach udzielanej ochrony ubezpieczeniowej COMPENSA odpowiada za szkody rzeczywiste.

§ 2. Dodatkowe wyłączenia odpowiedzialności COMPENSY

- COMPENSA nie odpowiada w zakresie niniejszej klauzuli za szkody, za które odpowiedzialność jest wyłączona na mocy § 4 rozdziału I OWU. Dodatkowo klauzula nie obejmuje szkód:
- 1) finansowych;
  - 2) poniesionych przez Ubezpieczonego;
  - 3) wyrządzonych podczas wykonywania holowania, w tym również związanych z uprawianiem narciarstwa wodnego i lotniarstwa wodnego;
  - 4) polegających na zapłacie wszelkiego rodzaju kar pieniężnych, grzywnien sądowych lub administracyjnych, należności umownych (w tym zadatków i odszkodowań z tytułu odstąpienia od umowy) oraz należności publicznoprawnych;
  - 5) powstałych wskutek utraty mienia niepozostawiającej śladów jego zniszczenia lub uszkodzenia;
  - 6) wyrządzonych podczas żeglugi niesprawną technicznie jednostką pływającą;
  - 7) wyrządzonych osobom trzecim przez Ubezpieczonego przebywającego poza jednostką pływającą, chyba że szkoda powstała wskutek czynności związa-

nych z eksploatacją jednostki pływającej;

- 8) powstałych wskutek naruszenia dóbr osobistych lub praw własności intelektualnej;
- 9) powstałych w związku z korzystaniem z jednostki pływającej innej niż zdefiniowana w OWU i wskazana w umowie ubezpieczenia;
- 10) wyrządzonych przez Ubezpieczonego w stanie po użyciu alkoholu, w stanie nietrzeźwości, pod wpływem narkotyków lub innych środków odurzających;
- 11) powstałych w związku z użytkowaniem jednostki pływającej, która w chwili powstania szkody była używana jako narzędzie przestępstwa.

§ 3. Ustalenie wysokości szkody, odszkodowania lub świadczenia

1. W granicach sumy gwarancyjnej COMPENSA pokrywa szkody, o których mowa w § 1 niniejszej klauzuli, oraz koszty, o których mowa w ust. 2.
2. COMPENSA poza wypłatą należnego odszkodowania lub świadczenia pokrywa także koszty:
  - 1) wynagrodzenia rzeczoznawców powołanych w uzgodnieniu z COMPENSA w celu ustalenia okoliczności lub rozmiaru szkody;
  - 2) obrony sądowej w procesie prowadzonym na żądanie albo za zgodą COMPENSY,w granicach sumy gwarancyjnej, do 5% jej wysokości dla wszystkich zdarzeń ubezpieczeniowych łącznie.
3. Udział własny nie ma zastosowania w ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej.

Klauzula nr 3 – Ubezpieczenie następstw nieszczęśliwych wypadków członków załogi jednostki pływającej

§ 1. Przedmiot i zakres ubezpieczenia

1. COMPENSA odpowiada za następstwa nieszczęśliwego wypadku powstałe począwszy od rozpoczęcia do zakończenia rejsu, przez całą dobę, siedem dni w tygodniu.
2. COMPENSA obejmuje ochroną ubezpieczeniową członków załogi w łącznej liczbie zgodnej z dokumentem bezpieczeństwa jednostki, a w razie jego braku - zgodnie z zaleconą przez producenta jednostki liczbą osób, do których przeżycia jednostka została zaprojektowana.
3. Ubezpieczenie obejmuje świadczenia wskazane w poniższej tabeli:

Poz.	Świadczenie	Ile wynosi
1.	Świadczenie z tytułu uszczerbku na zdrowiu, który jest następstwem nieszczęśliwego wypadku	1% sumy ubezpieczenia za każdy procent uszczerbku na zdrowiu, maksymalnie 100% sumy ubezpieczenia.
2.	Świadczenie z tytułu śmierci Ubezpieczonego w wyniku nieszczęśliwego wypadku	100% sumy ubezpieczenia

§ 2. Dodatkowe wyłączenia odpowiedzialności COMPENSY

COMPENSA nie odpowiada za następstwa nieszczęśliwego wypadku:

- 1) który jest następstwem wszelkich chorób lub stanów chorobowych – nawet takich, które wystąpiły nagle. Wyjątkiem jest uszkodzenie ciała i rozstrój zdrowia, które są następstwem nieszczęśliwego wypadku w postaci pierwszego w życiu Ubezpieczonego udaru mózgu lub pierwszego zawału serca;
- 2) w postaci drugiego w życiu Ubezpieczonego i kolejnych zawałów serca oraz drugiego i kolejnych udarów mózgu oraz pierwszego udaru mózgu lub pierwszego zawału serca, jeżeli spowodowały je stany chorobowe, które lekarz zdiagnozował przed zawarciem umowy ubezpieczenia;
- 3) w postaci uszkodzenia ciała w wyniku leczenia, szczepienia lub zabiegów leczniczych, bez względu na to, kto je wykonywał;
- 4) w postaci przepukliny wysiłkowej, rozumianej jako uszkodzenie powstające pod wpływem powtarzającego się obciążenia układu mięśniowo-szkieletowego;
- 5) związanego z nawykowym zwichnięciem stawów;
- 6) do którego doszło podczas zawodów sportowych, regat, wyścigów oraz szkoleń. COMPENSA odpowiada jednak za te następstwa, gdy zakres ochrony został o nie rozszerzony i z tego tytułu została zapłacona dodatkowa składka;
- 7) do którego doszło pod wpływem środków odurzających, substancji psychotropowych lub leków o podobnym działaniu, jeżeli Ubezpieczony wiedział, że lek wpływa na zdolności psychomotoryczne lub wynikało to z informacji umieszczonych na opakowaniu lub w ulotce dołączonej do leku;
- 8) do którego doszło wskutek:
  - a) usiłowania popełnienia albo popełnienia przestępstwa;
  - b) próby lub popełnienia samobójstwa, samookaleczenia lub świadomego powodowania rozstroju zdrowia;
- 9) w postaci uszkodzenia ciała spowodowanego leczeniem lub zabiegami leczniczymi, bez względu na to, przez kogo były wykonywane, oraz następstwa tego uszkodzenia;
- 10) do którego doszło w związku z uprawianiem sportów ekstremalnych (w rozumieniu definicji zawartej w OWU);
- 11) do którego doszło wskutek posługiwania się bronią palną lub pneumatyczną albo wszelkiego rodzaju materiałami wybuchowymi lub pirotechnicznymi;
- 12) do którego doszło w związku z chorobą psychiczną, wadą wrodzoną lub wadą rozwojową;
- 13) do którego doszło w związku z leczeniem usprawniającym.

§ 3. Dodatkowe obowiązki, gdy powstanie szkoda

1. Aby otrzymać świadczenie, Ubezpieczony, jego przedstawiciel ustawowy, uposażony lub osoba, pod której opieką znajduje się Ubezpieczony, muszą wypełnić poniższe obowiązki:
  - 1) Ubezpieczony:
    - a) niezwłocznie poddać się opiece lekarskiej i zaleconemu leczeniu, aby złagodzić skutki wypadku;
    - b) poddać się badaniu przez lekarzy, których COMPENSA wskaże, jeśli zaleci takie badanie;
  - 2) Ubezpieczony, jego przedstawiciel ustawowy, uposażony lub osoba, pod której opieką znajduje się Ubezpieczony:
    - a) dostarczyć dokumentację medyczną, która zawiera diagnozę oraz uzasadnia konieczność leczenia w określony sposób;
    - b) dostarczyć dokumentację z przeprowadzonego leczenia.
2. W razie śmierci Ubezpieczonego w wyniku nieszczęśliwego wypadku uposażony powinien przedłożyć:
  - 1) odpis aktu zgonu;
  - 2) kopię karty zgonu z rozpoznaniem przyczyny zgonu albo kopię innego dokumentu, w którym lekarz lub uprawniony podmiot stwierdzą przyczynę zgonu.
3. Jeśli Ubezpieczający nie wskazał uposażonego, osoba, która wnioskuje o wypłatę świadczenia, ma obowiązek przedłożyć kopię dokumentu potwierdzającego, że ma prawo otrzymać świadczenie. Takim dokumentem jest np. stwierdzenie nabycia spadku.

§ 4. Ustalenie i wypłata świadczenia

1. Świadczenie z tytułu uszczerbku na zdrowiu, który jest następstwem nieszczęśliwego wypadku, COMPENSA ustala po określeniu stopnia uszczerbku na zdrowiu.
2. COMPENSA ustala stopień uszczerbku na zdrowiu na podstawie dokumentów medycznych z procesu leczenia doznanego urazu oraz Tabeli oceny procentowej uszczerbku na zdrowiu, stanowiącej załącznik do OWU wskazany w rozdziale nr IV. Zazwyczaj nie jest konieczne, aby lekarz orzecznik badał Ubezpieczonego.
3. Jeżeli na podstawie dokumentów medycznych z leczenia urazu COMPENSA nie będzie mogła ustalić stopnia uszczerbku na zdrowiu, ustali go na podstawie badań, które przeprowadza wskazany przez nią lekarz orzecznik.
4. COMPENSA ustala rodzaj i wysokość świadczeń, jeśli stwierdzi, że istnieje związek przyczynowy pomiędzy zdarzeniem a, odpowiednio, uszczerbkiem na zdrowiu albo śmiercią.
5. Związek przyczynowy COMPENSA ustala na podstawie:
  - 1) otrzymanych dowodów oraz
  - 2) wyników badań, które przeprowadził wskazany lekarz orzecznik, gdy zostały mu one zlecone. COMPENSA może weryfikować dokumenty, które otrzymuje, oraz zasięgać opinii lekarzy specjalistów.
6. Przy ustalaniu stopnia uszczerbku na zdrowiu COMPENSA nie bierze pod uwagę rodzaju pracy ani czynności, które Ubezpieczony wykonuje.
7. Podczas ustalania stopnia uszczerbku na zdrowiu COMPENSA uwzględni wcześniejszą utratę, uszkodzenie lub upośledzenie organu, narządu lub układu. To oznacza, że stopień uszczerbku na zdrowiu COMPENSA określa jako różnicę między stopniem właściwym dla danego organu, narządu lub układu po wypadku a stopniem uszczerbku na zdrowiu przed wypadkiem.
8. Jeżeli Ubezpieczony umrze zanim COMPENSA ustali uszczerbek na zdrowiu z tytułu powstałego urazu, a śmierć nie będzie następstwem nieszczęśliwego wypadku, świadczenie zostanie ustalone według przypuszczalnego stopnia uszczerbku na zdrowiu. Określa go procentowo lekarz orzecznik, którego wskaże COMPENSA.
9. Jeżeli COMPENSA wypłaci świadczenie z tytułu uszczerbku na zdrowiu po nieszczęśliwym wypadku, a następnie Ubezpieczony umrze na skutek tego nieszczęśliwego wypadku, świadczenie z tytułu śmierci zostanie wypłacone uposażonemu, jeżeli będzie ono wyższe od świadczenia, które wcześniej zostało wypłacone z tytułu uszczerbku na zdrowiu po nieszczęśliwym wypadku. Zostanie przy tym uwzględniona kwota, która została wypłacona. COMPENSA wypłaci to świadczenie pod warunkiem, że śmierć nastąpiła w ciągu 12 miesięcy od dnia nieszczęśliwego wypadku.
10. Jeżeli Ubezpieczony umrze po ustaleniu przez COMPENSA stopnia uszczerbku na zdrowiu, a między śmiercią a nieszczęśliwym wypadkiem nie ma związku przyczynowego, świadczenie z tytułu uszczerbku na zdrowiu, które nie zostało wypłacone przed śmiercią, COMPENSA wypłaci uposażonym.

Klauzula nr 4 – Ubezpieczenie mienia osobistego członków załogi jednostki pływającej

§ 1. Przedmiot i zakres ubezpieczenia

1. Przedmiotem ubezpieczenia jest mienie osobiste członków załogi jednostki pływającej.
2. Zakres ochrony ubezpieczeniowej udzielanej przez COMPENSA obejmuje szkody w mieniu osobistym będącym własnością członków załogi znajdującym się na jednostce pływającej, które zostało utracone, uszkodzone albo zniszczone w okresie użytkowania w wyniku:
  - 1) zdarzenia ubezpieczeniowego objętego ochroną w ramach Klauzuli nr 1 OWU;
  - 2) udokumentowanej kradzieży z włamaniem lub rabunku z jednostki pływającej podczas postoju np. w porcie;
  - 3) nieszczęśliwego wypadku potwierzonego dokumentacją medyczną;
  - 4) akcji ratowniczej.

§ 2. Dodatkowe wyłączenia odpowiedzialności COMPENSY

Poza wyłączeniami ogólnymi określonymi w § 4 rozdziału I OWU, COMPENSA nie ponosi odpowiedzialności za szkody:

- 1) powstałe w przedmiocie ubezpieczenia wskutek przepięcia (szkody elektryczne);
- 2) powstałe wskutek dewastacji przez osoby trzecie, jeżeli jednostka pływająca znajdowała się poza pomieszczeniem lub poza miejscem dozorowanym;
- 3) polegające na awarii w urządzeniach elektronicznych lub elektrycznych stanowiących mienie osobiste;
- 4) powstałe w mieniu niezabezpieczonym zgodnie z postanowieniami dotyczącymi minimalnych wymogów zabezpieczenia określonych w § 6 Klauzuli nr 1 OWU, z zastrzeżeniem postanowień § 4 ust. 3 rozdziału I OWU.

§ 3. Suma ubezpieczenia i limit odpowiedzialności COMPENSY

1. Suma ubezpieczenia jest ustalona w systemie ubezpieczenia na pierwsze ryzyko, w wartości rzeczywistej.
2. W granicach sumy ubezpieczenia, odpowiedzialność COMPENSY za jedną i wszystkie szkody w przedmiocie ubezpieczenia w wyniku dewastacji przez osoby trzecie ogranicza się do limitu w wysokości 500 zł.

§ 4. Dodatkowe obowiązki, gdy powstała szkoda

Aby otrzymać odszkodowanie Ubezpieczony, jego przedstawiciel ustawowy, uposażony lub osoba, pod której opieką znajduje się Ubezpieczony, muszą wypełnić poniższe obowiązki:

- 1) w razie kradzieży z włamaniem lub rozboju – niezwłocznie powiadomić o tym miejscową policję oraz uzyskać pisemne potwierdzenie zgłoszenia z wykazem utraconych przedmiotów;
- 2) jeżeli szkoda powstała, gdy bagaż podróży lub sprzęt sportowy znajdował się w miejscu zakwaterowania Ubezpieczonego – niezwłocznie zgłosić ją kierownikowi danego miejsca oraz uzyskać pisemne potwierdzenie zgłoszenia, z wykazem utraconych przedmiotów oraz podpisem i danymi kontaktowymi osoby, która przyjęła zgłoszenie (np. numer telefonu, e-mail);
- 3) niezwłocznie zawiadomić właściwego przewoźnika o każdej szkodzie w bagażu podróży lub sprzęcie sportowym, która powstała w środku komunikacji, i uzyskać pisemne potwierdzenie zgłoszenia z wykazem utraconych przedmiotów oraz podpisem i danymi kontaktowymi osoby, która przyjęła zgłoszenie (np. numer telefonu, e-mail);
- 4) przekazać wykaz zniszczonych lub utraconych przedmiotów, podać w nim ich liczbę, wartość, rok nabycia oraz dołączyć do niego paragony zakupu, rachunki lub karty gwarancyjne, jeżeli są w posiadaniu Ubezpieczonego;
- 5) przekazać dokumentację medyczną, która potwierdza, że Ubezpieczonemu udzielono pomocy lekarskiej – gdy bagaż podróży lub sprzęt sportowy zniszczył się lub zaginął w związku z chorobą lub nieszczęśliwym wypadkiem Ubezpieczonego.

§ 5. Ustalenie wysokości szkody

1. Wysokość szkody w mieniu osobistym ustala się na podstawie cen zakupu lub naprawy z dnia ustalenia odszkodowania, po potrąceniu stopnia faktycznego zużycia, jeżeli przedmiot ubezpieczenia został przyjęty do ubezpieczenia w wartości rzeczywistej, z zastrzeżeniem ust. 3.
2. W razie braku dokumentów potwierdzających zakup przedmiotów ubezpieczenia (faktura, paragon, karta gwarancyjna) do obliczenia wysokości szkody według zasad, o których mowa w ust. 1, przyjmuje się cenę zakupu tego rodzaju mienia o najbardziej zbliżonych cechach i parametrach.
3. Stopień faktycznego zużycia za każdy rozpoczęty rok w odniesieniu do poszczególnych kategorii mienia osobistego określa poniższa tabela:

Lp.	Kategoria mienia	Stopień faktycznego zużycia
1.	Przedmioty codziennego użytku (np. odzież żeglarska, środki higieny osobistej oraz kosmetyki)	25%
2.	Sprzęt elektroniczny (np. aparat fotograficzny, telefon komórkowy, laptop, radio, tablet, kamera video, sonar przenośny)	20%
3.	Sprzęt turystyczny i sportowy (np. zegarek, lornetka, luneta, latarka, książki, gitara)	20%
4.	Pozostałe, niewymienione powyżej	20%

4. COMPENSA pokrywa również następujące koszty pozostające w związku ze szkodą w mieniu objętą ochroną ubezpieczeniową:
  - 1) koszty wynikłe z zastosowania środków w celu ratowania przedmiotu ubezpieczenia oraz zapobieżenia szkodzie lub zmniejszenia jej rozmiarów, jeżeli środki te były celowe, chociażby okazały się bezskuteczne – w granicach sumy ubezpieczenia;
  - 2) koszty usunięcia szkód powstałych w ubezpieczonym mieniu w czasie akcji ratowniczej prowadzonej w związku z wystąpieniem zdarzenia ubezpieczeniowego objętego umową ubezpieczenia, maksymalnie do wysokości 20% wartości szkody – w granicach sumy ubezpieczenia;
  - 3) koszty uprzątnięcia pozostałości po szkodzie – do 5% wartości szkody objętej umową ubezpieczenia, ponad sumę ubezpieczenia określoną dla danego rodzaju mienia.
5. Jeżeli koszty, o których mowa w ust. 4, dotyczą zarówno przedmiotu ubezpieczenia, jak i mienia nieubezpieczonego, koszty te pokrywane są w takiej samej

proporcji, w jakiej mienie ubezpieczone pozostaje do mienia nieubezpieczonego.

§ 6. Ustalenie wysokości odszkodowania

1. W granicach sumy ubezpieczenia oraz limitów odpowiedzialności COMPENSY, o których mowa w niniejszej klauzuli, odszkodowanie obejmuje:
  - 1) uszkodzenie, zniszczenie lub utratę przedmiotu ubezpieczenia w związku z wystąpieniem zdarzenia ubezpieczeniowego, w kwocie odpowiadającej rozmiarowi szkody obliczonej zgodnie z § 5 ust. 1-3 niniejszej klauzuli;
  - 2) poniesione, uzasadnione i udokumentowane koszty, o których mowa w § 5 ust. 4 niniejszej klauzuli.
2. O ile strony nie ustaliły inaczej, w przypadku szkody w urządzeniach elektronicznych lub elektrycznych stanowiących mienie osobiste ustalone odszkodowanie pomniejsza się o udział własny w wysokości 15% wartości szkody, nie mniej niż 300 zł.

ROZDZIAŁ IV Załącznik do OWU jednostek pływających „Na fali” – Tabela oceny procentowej uszczerbku na zdrowiu

RODZAJ USZKODZEŃ CIAŁA	% trwałego uszczerbku na zdrowiu	
A. USZKODZENIA GŁOWY		
1. Uszkodzenie powłok czaszki (bez ubytków kostnych – wymagające szycia):		
a) uszkodzenia powłok czaszki – bliźny do 5 cm długości	1	
b) uszkodzenie powłok czaszki – bliźny powyżej 5 cm długości	2	
c) znaczne uszkodzenie powłok czaszki, pod postacią rozległych ściągających bliźn – w zależności od rozmiaru powyżej 10 cm długości	3	
d) oskalpowanie w zależności od powierzchni:		
– 5 – 10 cm średnicy	5	
– powyżej 10 cm średnicy	10	
2. Uszkodzenie kości sklepienia i podstawy czaszki z przemieszczeniem (wgłębienia, szczeliny, fragmentacja)	4	
3. Ubytek w kościach czaszki:		
a) o średnicy 2,5 – 5 cm	5	
b) o średnicy powyżej 5 cm do 10 cm	8	
c) o średnicy powyżej 10 cm	10	
Uwaga: Jeżeli przy uszkodzeniach i ubytkach kości czaszki (poz. 2 i 3) występują jednocześnie uszkodzenia powłok czaszki (poz. 1), należy osobno oceniać stopień trwałego uszczerbku za uszkodzenia lub ubytki kości według poz. 2 lub 3 i osobno za uszkodzenia powłok czaszki według poz. 1.		
4. Powikłania towarzyszące uszkodzeniom wymienionym w poz. 1, 2, 3 w postaci: nawracającego wycieku płynu mózgowo-rdzeniowego, przewlekłego zapalenia kości, ropowicy, zakrzepicy powłok, przepukliny mózgowej – ocenia się dodatkowo, w zależności od rodzaju i stopnia powikłań, zwiększając stopień trwałego uszczerbku na zdrowiu o:	+5	
5. Porażenie i niedowład połowicze:		
a) porażenie połowicze lub paraplegie (porażenia kończyn dolnych) uniemożliwiające samodzielne stanie i chodzenie 0 - 1° wg skali Lovetta	100	
b) głęboki niedowład połowiczny lub parapareza 2° wg skali Lovetta	70	
c) średniego stopnia niedowład połowiczny lub parapareza kończyn dolnych 3° wg skali Lovetta	50	
d) niewielki lub dyskretny niedowład połowiczny lub niedowład kończyn dolnych 4° wg skali Lovetta, dyskretny deficyt siły przy obecności zaburzeń napięcia mięśniowego, niedostateczności precyzji ruchów itp.	20	
e) monoparezy pochodzenia ośrodkowego:		
kończyna górna – wg skali Lovetta	L	P
0°	30	40
1 – 2°	25	30
3°	15	20
4°	10	10
kończyna dolna – wg skali Lovetta		
0°	40	
1 – 2°	30	
3°	20	
4°	10	
6. Zespoły pozapiramidowe:		
a) utrwalony zespół pozapiramidowy znacznie utrudniający sprawność ustroju i wymagający stałej opieki innej osoby	80	
b) zespół pozapiramidowy utrudniający sprawność ustroju z zaburzeniami mowy, napadami ocznymi itp.	50	
c) zaznaczony zespół pozapiramidowy	15	
7. Zaburzenia równowagi pochodzenia mózdkowego:		
a) uniemożliwiające chodzenie i samodzielne funkcjonowanie	80	
b) utrudniające chodzenie i sprawność ruchową w stopniu znacznym	50	
c) utrudniające chodzenie i ograniczające sprawność ruchową	30	
d) dyskretnie wpływające na sposób chodu i niewielkie upośledzenie zborności i precyzji ruchów	10	
8. Padaczka pourazowa:		
a) padaczka z bardzo częstymi napadami – 3 napady w tygodniu i więcej	40	
b) padaczka z napadami – powyżej 2 na miesiąc	25	
c) padaczka z napadami – 2 i mniej na miesiąc	15	

d) padaczka z napadami o różnej morfologii – bez utrat przytomności	8	
Uwaga: Podstawą rozpoznania padaczki są: powtarzające się napady padaczkowe, typowe zmiany EEG, dokumentacja szpitalna potwierdzające rozpoznanie, ustalone rozpoznanie przez lekarza specjalistę (podejrzanie padaczki nie jest wystarczające do uznania uszczerbku z tego tytułu). W przypadku współistnienia padaczki z innymi objawami organicznego uszkodzenia mózgu należy oceniać wg punktu 9.		
9. Zaburzenia neurologiczne i psychiczne uwarunkowane organicznie (encefalopatie):		
a) ośpienie lub ciężkie zaburzenia psychiczne i zachowania z dużym deficytem neurologicznym – uniemożliwiające samodzielną egzystencję	80	
b) encefalopatie ze zmianami charakterologicznymi i deficytem neurologicznym w zależności od stopnia	50	
c) encefalopatie z umiarkowanymi zaburzeniami funkcjonowania w życiu codziennym ze zmianami charakterologicznymi i deficytem neurologicznym	20	
Uwaga: Za encefalopatią poza zespołem psychoorganicznym przemawiają odchylenia przedmiotowe w stanie neurologicznym i psychicznym oraz zmiany w obrazie EEG, TK lub MRI. Istnienie encefalopatii musi znajdować potwierdzenie w dokumentacji medycznej (neurologa, psychologa lub psychiatry).		
10. Utrwalona nerwica i zespoły związane z urazem czaszkowo-mózgowym, uszkodzeniem ciała, potwierdzone dokumentacją z leczenia neurologicznego, PZP lub psychologa:		
a) dolegliwości subiektywne bez zmian w badaniach obrazowych – przebyte wstrząśnienie mózgu (z hospitalizacją)	1	
b) utrwalone skargi subiektywne związane z urazem czaszkowo-mózgowym / ze zmianami w badaniach obrazowych / TK, MRI / w zależności od stopnia zaburzeń (ból głowy, zawroty głowy, zaburzenia pamięci i koncentracji, zaburzenia snu, drażliwość, nadpobudliwość- objawy utrzymujące się powyżej 6 miesięcy od urazu mimo leczenia neurologicznego i/lub psychiatrycznego)	5	
11. Zaburzenia mowy:		
a) afazja całkowita (sensoryczna lub sensoryczno- motoryczna) z agrafią i aleksją	60	
b) afazja całkowita motoryczna	40	
c) afazja znacznego stopnia utrudniająca porozumiewanie się	20	
d) afazja nieznacznego stopnia	10	
12. Zespoły podwzgórzowe i inne utrwalone zaburzenia wewnątrzwydzielnicze z potwierdzonym pochodzeniem ośrodkowym (moczówka prosta, cukrzyca, nadczynność tarczycy itp.):		
a) znacznie upośledzające czynność ustroju	30	
b) nieznacznie upośledzające czynność ustroju	10	
13. Uszkodzenia częściowe lub całkowite nerwów ruchowych gałki ocznej:		
a) nerwu okoruchowego – częściowe	4	
– całkowite	8	
b) nerwu błoczkowego	2	
c) nerwu odwodzącego – w zależności od stopnia uszkodzenia – częściowe	2	
– całkowite	4	
14. Uszkodzenie nerwu trójdzielnego:		
a) częściowe	4	
b) całkowite	10	
15. Uszkodzenie nerwu twarzowego:		
a) częściowe	4	
b) całkowite	10	
Uwaga: Uszkodzenie nerwu twarzowego łącznie z pęknięciem kości skalistej należy ocenić według poz. 48 poniżej.		
16. Uszkodzenie częściowe lub całkowite nerwów językowo-gardłowych i błędnego – w zależności od stopnia zaburzeń mowy, połykania, oddechu, krążenia i przewodzenia pokarmowego:		
a) jednostronne	5	
b) obustronne	15	
17. Uszkodzenie nerwu dodatkowego:		
a) częściowe	5	
b) całkowite	10	
18. Uszkodzenie nerwu podjęzykowego:		
a) częściowe	5	
b) całkowite	15	

B. USZKODZENIA TWARZY	
19. Uszkodzenia powłok twarzy – rany wymagające zaopatrzenia chirurgicznego (blizny i ubytki, oszpeczenia):	
a) oszpeczenia – widoczne, szpecące, rozległe (powyżej 1 cm długości lub powyżej 1 cm ² powierzchni)	1
b) oszpeczenia – widoczne, szpecące, rozległe (powyżej 5 cm długości lub powyżej 3 cm ² powierzchni)	3
c) oszpeczenia z zaburzeniami funkcji – widoczne, szpecące, rozległe (powyżej 10 cm długości lub powyżej 5 cm ² powierzchni)	5
d) oszpeczenia połączone z dużymi zaburzeniami funkcji przyjmowania pokarmów, zaburzeń oddychania, mowy, zaburzenia funkcji powiek itp.)	10
e) blizny po oparzeniach powyżej stopnia IIA – za 1% TBSA (całkowitej powierzchni ciała)	2
20. Uszkodzenia nosa:	
a) złamanie kości nosa bez zaburzeń oddychania – niewielka deformacja miejscowa	2
b) złamanie kości nosa z wyraźną deformacją z zaburzeniami oddychania	5
c) złamanie kości nosa z wyraźną deformacją z zaburzeniami oddychania i powonienia	10
d) utrata nosa w całości (łącznie z kośćmi nosa)	20
e) całkowita utrata powonienia w następstwie uszkodzenia przedniego dołu czaszki	5
21. Całkowita utrata zęba stałego:	
– za każdy ząb/siekacz	3
– pozostałe zęby	2
21A. Częściowa utrata/złamanie zęba stałego:	
– za każdy ząb	1
22. Złamania kości oczodołu szczęki i/lub żuchwy, złamania kości jarzmowej wygojone z przemieszczeniem odłamów:	
a) bez zaburzeń czynności stawu żuchwowo-skroniowego:	
– leczone zachowawczo	2
– leczone operacyjnie	5
b) z zaburzeniami czynności stawu żuchwowo-skroniowego:	
– leczone zachowawczo	5
– leczone operacyjnie	8
23. Utrata części szczęki lub żuchwy (łącznie z oszpeceniem i utratą zębów) – staw rzekomy – zależnie od rozległości ubytków, stanu odżywiania i powikłań:	
a) częściowa / powyżej 30%	10
b) całkowita	30
24. Ubytek podniebienia:	
a) z zaburzeniami mowy, połykania, rany języka wymagające szycia	10
b) z dużymi zaburzeniami mowy i połykania / objawy niedożywienia	20
25. Ubytki języka:	
a) bez zaburzeń mowy, rany języka wymagające szycia od 1 cm	2
b) z zaburzeniami mowy i połykania – w zależności od stopnia zaburzeń	6
c) z dużymi zaburzeniami mowy – w zależności od stopnia zaburzeń	20
d) całkowita utrata języka	40
C. USZKODZENIA NARZĄDU WZROKU	
26.	
a) przy obniżeniu ostrości wzroku lub utracie wzroku jednego lub obojga oczu trwały uszczerbek na zdrowiu określa się według następującej tabeli:	

Ostrość wzroku: oko prawe / oko lewe	1,0 (10/10)	0,9 (9/10)	0,8 (8/10)	0,7 (7/10)	0,6 (6/10)	0,5 (5/10)	0,4 (4/10)	0,3 (3/10)	0,2 (2/10)	0,1 (1/10)	0
1,0 (10/10)	0	2,5	5	7,5	10	12,5	15	20	25	30	35
0,9 (9/10)	2,5	5	7,5	10	12,5	15	20	25	30	35	40
0,8 (8/10)	5	7,5	10	12,5	15	20	25	30	35	40	45
0,7 (7/10)	7,5	10	12,5	15	20	25	30	35	40	45	50
0,6 (6/10)	10	12,5	15	20	25	30	35	40	45	50	55
0,5 (5/10)	12,5	15	20	25	30	35	40	45	50	55	60
0,4 (4/10)	15	20	25	30	35	40	45	50	55	60	65
0,3 (3/10)	20	25	30	35	40	45	50	55	60	65	70
0,2 (2/10)	25	30	35	40	45	50	55	60	65	70	75
0,1 (1/10)	30	35	40	45	50	55	60	65	70	75	80
0	35	40	45	50	55	60	65	70	80	90	100

Uwaga: Ostrość wzroku zawsze określa się po korekcji szklami zarówno przy zmętnieniu rogówki lub soczewki, jak i przy współistnieniu uszkodzenia siatkówki lub nerwu wzrokowego.

b) dwojenie obrazu bez zaburzeń ostrości wzroku	4		
c) utrata wzroku jednego oka z jednoczesnym wyłuszczeniem gałki ocznej	38		
27. Porażenie nastawności (akomodacji) – przy zastosowaniu szkieł poprawczych:			
a) jednego oka	15		
b) obojga oczu	30		
28. Uszkodzenie gałki ocznej wskutek urazów tępych:			
a) rozdarcie naczyńki jednego oka	wg tabeli z poz. 26a		
b) zapalenie naczyńki i siatkówki jednego oka, powodujące zaburzenia widzenia środkowego lub obwodowego			
c) przedziurawienie plamki żółtej jednego oka			
d) zanik nerwu wzrokowego			
29. Uszkodzenie gałki ocznej wskutek urazów drążących:			
a) blizny rogówki lub twardówki	wg tabeli z poz. 26a		
b) zaćma urazowa (uszkodzenie soczewki)			
c) ciało obce wewnątrzgałkowe, powodujące obniżenie ostrości wzroku			
30. Uszkodzenie gałki ocznej wskutek urazów chemicznych i termicznych (oparzenia itp.)	wg tabeli z poz. 26a		
31. Koncentryczne zwężenie pola widzenia ocenia się według poniżej podanej tabeli:			
Zwężenie do	Przy nienaruszonym drugim oku	W obu oczach	Przy ślepotcie drugiego oka
60°	0	0	35
50°	5	15	45
40°	10	25	55
30°	15	50	70
20°	20	80	85
10°	25	90	95
poniżej 10°	35	95	100
32. Połowicze niedowidzenia:			
a) dwuskroniowe			20
b) dwunosowe			20
c) jednoimienne			20
33. Besoczewkowatość pourazowa po operacyjnym usunięciu zaćmy pourazowej, przy braku jednoczesnego pojedynczego widzenia obuocznego:			
a) w jednym oku			15
b) w obu oczach			30

34. Pseudosoczewkowość pourazowa (usunięcie soczewki wskutek urazu z wszczepieniem sztucznej soczewki wewnątrzgałkowej) przy współistnieniu niepoddających się korekcy zaburzeń ostrości wzroku:				
a) w jednym oku		wg tabeli z poz. 26a		
b) w obu oczach				
35. Zaburzenia w drożności przewodów łzowych (łzawienie):				
a) w jednym oku		4		
b) w obu oczach		8		
36. Odwarstwienie siatkówki jednego oka		wg tabeli z poz. 26a		
Uwaga: Odwarstwienie siatkówki jednego oka tylko jeśli występuje po urazie oka lub głowy (odejmując inwalidztwo istniejące przed urazem). Odwarstwienia siatkówki bez potwierdzonego urazu oka lub głowy, po wysiłku, dźwignięciu, pochyleniu, skoku itp. nie są uznawane za pourazowe.				
37. Zażyma urazowa. Usunięcie zażymy pourazowej ze wszczepieniem sztucznej soczewki wewnątrzgałkowej		wg tabeli z poz. 26a		
38. Przewlekłe zapalenia spojówek związane z urazem oka:				
a) zmiany niewielkie		2		
b) duże zmiany miejscowe, blizny rogówki		wg tabeli z poz. 26a		
D. USZKODZENIA NARZĄDU SŁUCHU				
39. Przy upośledzeniu ostrości słuchu procent trwałego uszczerbku na zdrowiu określa się według niżej podanej tabeli (obliczanie procentowego trwałego uszczerbku na zdrowiu z tytułu utraty słuchu wg Rosena w mod.):				
Ucho prawe	0–25 dB	26–40 dB	41–70 dB	Pow. 70 dB
Ucho lewe	Procent trwałego uszczerbku na zdrowiu			
0 – 25 dB	0	5	10	20
26 – 40 dB	5	15	20	30
41 – 70 dB	10	20	30	40
Pow. 70 dB	20	30	40	50
Uwaga: oblicza się średnią dla ucha prawego i lewego oddzielnie dla 500, 1.000 i 2.000 Hz. na podstawie audiogramu obiektywnego				
40. Urazy małżowiny usznej:				
a) rany małżowiny usznej – wymagające szycia		1		
b) utrata części małżowiny lub jej wyraźne zniekształcenie, oparzenia i odmrożenia		4		
c) utrata całkowita jednej małżowiny		15		
d) utrata całkowita obu małżowin		25		
41. Zwężenie lub zarośnięcie zewnętrznego przewodu słuchowego:				
a) jednostronne z osłabieniem lub przytępieniem słuchu		wg tabeli z poz. 39		
b) obustronne z osłabieniem lub przytępieniem słuchu				
42. Uszkodzenie ucha środkowego w następstwie złamania kości skroniowej z upośledzeniem słuchu (pourazowe)		wg tabeli z poz. 39		
43. Uszkodzenie ucha wewnętrznego:				
a) z uszkodzeniem części słuchowej		wg tabeli z poz. 39		
b) z uszkodzeniem części statycznej – w zależności od stopnia uszkodzenia		10		
c) z uszkodzeniem części słuchowej i statycznej – w zależności od stopnia uszkodzenia		20		
44. Uszkodzenie nerwu twarzowego łącznie z pęknięciem kości skalistej:				
a) jednostronne – w zależności od stopnia uszkodzenia		12		
b) dwustronne		25		
E. USZKODZENIA SZYI, KRTANI, TCHAWICY I PRZEŁYKU				
45. Uszkodzenie gardła z upośledzeniem funkcji:				
a) niewielkiego stopnia upośledzenie połykania		5		
b) znaczne upośledzenie połykania lub artykulacji		10		
46. Uszkodzenie lub zwężenie krtani pozwalające na obchodzenie się bez rurki dotchawiczej		8		
47. Uszkodzenie krtani, powodujące konieczność stałego noszenia rurki dotchawiczej:				
a) z zaburzeniami głosu – w zależności od stopnia		15		
b) z bezgłosem		20		
48. Uszkodzenie tchawicy – w zależności od stopnia jej zwężenia:				
a) bez niewydolności oddechowej		5		

b) z niewydolnością oddechową – potwierdzoną badaniami dodatkowymi (spirometrią)		15
49. Uszkodzenie przełyku powodujące:		
a) częściowe trudności w odżywianiu – w zależności od stopnia upośledzenia stanu odżywiania		10
b) odżywianie tylko płynami		30
c) całkowitą niedrożność przełyku ze stałą przetoką żołądkową		50
50. Uszkodzenie tkanek miękkich szyi (rany wymagające szycia):		
a) oszpeczenia – widoczne, szpecące, rozległe (powyżej 3 cm długości lub powyżej 3 cm ² powierzchni) bez ograniczenia ruchomości		1
b) oszpeczenia z zaburzeniami funkcji – widoczne, szpecące, rozległe (powyżej 10 cm długości lub powyżej 5 cm ² powierzchni) z ograniczeniem ruchomości		3
c) oszpeczenia połączone z dużymi zaburzeniami funkcji (powyżej 20 cm długości lub powyżej 10 cm ²) z niesymetrycznym ustawieniem głowy		8
d) blizny po oparzeniach powyżej stopnia IIA – za 1 TBSA (całkowitej powierzchni ciała)		1
Uwaga: Uszkodzenie tkanek miękkich z jednoczesnym uszkodzeniem kręgosłupa szyjnego – oceniać według punktu 82 poniżej.		
F. USZKODZENIA KŁATKI PIERSIOWEJ I ICH NASTĘPSTWA		
51. Urazy części miękkich klatki piersiowej, grzbietu (pleców) w zależności od stopnia zniekształcenia, rozległości blizn, ubytków mięśni i stopnia upośledzenia oddychania:		
a) widoczne zniekształcenia, ubytki i blizny skórne, rozległe (powyżej 5 cm długości), widoczne, szpecące, nieograniczające ruchomości klatki piersiowej, grzbietu (pleców)		1
b) widoczne zniekształcenia, ubytki i blizny skórne, rozległe (powyżej 10 cm długości) ze zmniejszeniem wydolności oddechowej (potwierdzone badaniem spirometrycznym)		5
c) znacznego stopnia ograniczenie ruchomości klatki piersiowej, grzbietu (pleców) rozległe ściągające blizny, duże ubytki mięśniowe (powyżej 25 cm długości lub powyżej 15 cm ²) ze znacznym zmniejszeniem wydolności oddechowej (potwierdzone badaniem spirometrycznym)		10
d) blizny po oparzeniach powyżej stopnia IIA – za 3% TBSA (całkowitej powierzchni ciała)		1
52. Utrata brodawki sutkowej u kobiet częściowa lub całkowita		
a) częściowa		3
b) całkowita		6
53. Utrata gruczołu piersiowego kobiet:		
a) częściowa / powyżej 30%		8
b) całkowita		15
54. Uszkodzenie żeber (złamanie) z obecnością zniekształceń i ze zmniejszeniem pojemności życiowej płuc w zależności od stopnia zmniejszenia pojemności życiowej w spirometrii:		
a) złamanie jednego żebra		1
b) złamanie dwóch lub trzech żeber		2
c) liczne złamanie żeber		5
d) liczne złamanie ze zniekształceniem i zmniejszeniem pojemności życiowej płuc		10
55. Złamanie mostka:		
a) bez przemieszczenia		2
b) z przemieszczeniem / wygojone z deformacją		4
56. Uszkodzenie płuc i opłucnej (zmiany utrwalone – zrosty opłucnowe, uszkodzenia tkanki płucnej, ubytki tkanki płucnej, ciała obce itp. potwierdzone w badaniach obrazowych):		
a) bez niewydolności oddechowej		2
b) z cechami niewydolności oddechowej – w zależności od jej stopnia w spirometrii i badaniu gazometrycznym		8
57. Uszkodzenie tkanki płucnej powikłane przetokami oskrzelowymi, ropniem płuc przetoki – w zależności od stopnia niewydolności oddechowej w spirometrii i badaniu gazometrycznym:		+10
58. Uszkodzenie serca lub osierdzia (urazy):		
a) z wydolnym układem krążenia		5
b) z objawami niewydolności układu krążenia – I stopień wg NYHA		10
c) z objawami niewydolności układu krążenia – II stopień wg NYHA		15
d) z objawami niewydolności układu krążenia – III stopień wg NYHA		20
e) z objawami niewydolności układu krążenia – IV stopień wg NYHA		30

59. Uszkodzenia przepony – rozerwanie przepony, przepukliny przeponowe – w zależności od stopnia zaburzeń funkcji przewodu pokarmowego, oddychania i krążenia:	
a) bez zaburzeń funkcji – po leczeniu operacyjnym	4
b) zaburzenia średniego stopnia	8
c) zaburzenia dużego stopnia / z niewydolnością oddechową – potwierdzone badaniem spirometrycznym i gazometrycznym	15
G. USZKODZENIE BRZUCHA I ICH NASTĘPSTWA	
60. Pourazowe uszkodzenia tkanek miękkich powłok jamy brzusznej (rany wymagające szycia, oparzenia, przepukliny urazowe, przetoki itp.):	
a) widoczne zniekształcenia, ubytki i blizny skórne, rozległe (do 5 cm długości)	1
b) widoczne zniekształcenia, ubytki i blizny skórne, rozległe (powyżej 5 cm długości)	2
c) uszkodzenia powłok i ubytki mięśniowe powyżej 10 cm długości, przepukliny pourazowe	3
d) blizny po oparzeniach powyżej stopnia IIA – za 3% TBSA (całkowitej powierzchni ciała)	1
Uwaga: Za przepukliny urazowe uważa się przepukliny spowodowane pourazowym uszkodzeniem powłok brzusznych (np. po rozerwaniu mięśni powłok brzusznych), do których doszło w wyniku nieszczęśliwego wypadku. Przepukliny pachwinowe, pępkowe itp., oraz wszystkie, które ujawniły się po wysiłku, dźwignięciu – nie są uznawane jako pourazowe.	
61. Pourazowe uszkodzenie żołądka, jelit i sieci, powodujące zaburzenia funkcji przewodu pokarmowego:	
a) po leczeniu operacyjnym, bez zaburzeń funkcji przewodu pokarmowego	3
b) po leczeniu operacyjnym z niewielkiego stopnia zaburzeniami funkcji i dostatecznym stanem odżywienia	5
c) z zaburzeniami trawienia i niedostatecznym stanem odżywienia – zaburzenia stanu odżywienia	10
d) z zaburzeniami trawienia i niedostatecznym stanem odżywienia – odżywianie jedynie pozajelitowe	20
62. Przetoki pourazowe jelitowe, kałowe i odbytu sztuczny – w zależności od stopnia zanieczyszczenia się i zmian zapalnych tkanek otaczających przetokę:	
a) jelita cienkiego	40
b) jelita grubego	30
63. Uszkodzenie dużych naczyń krwionośnych jamy brzusznej i miednicy niepowodujące upośledzenia funkcji innych narządów / leczone operacyjnie	8
64. Uszkodzenia odbytnicy:	
a) pełnościennne uszkodzenie leczone operacyjnie – niewielkie dolegliwości, bez zaburzeń funkcji	5
b) wypadanie odbytnicy w zależności od stopnia wypadania, utrzymujące się po leczeniu operacyjnym	10
65. Uszkodzenia zwieracza odbytu, powodujące stałe, całkowite nietrzymanie kału i gazów	40
66. Uszkodzenie śledziony:	
a) leczone zachowawczo z zachowaniem narządu	2
b) leczone operacyjnie z zachowaniem narządu	5
c) utrata u osób powyżej 18. roku życia	10
d) utrata u osób poniżej 18. roku życia	15
67. Uszkodzenia wątroby, dróg żółciowych lub trzustki:	
a) leczone operacyjnie z zachowaniem narządu / bez zaburzeń funkcjonalnych – utrata pęcherzyka żółciowego	4
b) zaburzenia czynności wątroby w stopniu A według Childa-Pugha, zaburzenia czynności zewnątrzwydzielniczej trzustki niewielkiego stopnia lub utrata części narządu	8
c) zaburzenia czynności wątroby w stopniu B według Childa-Pugha, zaburzenia czynności zewnątrz i wewnątrzwydzielniczej trzustki średniego stopnia lub utrata znacznej części narządu	15
d) zaburzenia czynności wątroby w stopniu C według Childa-Pugha, utrata trzustki	20
H. USZKODZENIA NARZĄDÓW MOCZOWO-PŁCIOWYCH	
68. Uszkodzenie nerek:	
a) uszkodzenie nerki bez zaburzeń funkcji (krwaki, pęknięcia narządu – leczone operacyjnie)	4
b) uszkodzenie nerek (leczone operacyjnie) powodujące upośledzenie ich funkcji: – jednej nerki – obu nerek	10 15
69. Utrata jednej nerki przy drugiej zdrowej i prawidłowo działającej:	25

70. Utrata jednej nerki przy upośledzeniu funkcjonowania drugiej nerki:	35
71. Uszkodzenie moczowodu powodujące zawężenie jego światła:	
a) bez zaburzeń funkcji – leczone operacyjnie	4
b) z zaburzeniami funkcji – potwierdzone w badaniach dodatkowych i urodynamicznych	10
72. Uszkodzenie pęcherza – w zależności od stopnia zmniejszenia jego pojemności, zaburzeń w oddawaniu moczu, przewlekłych stanów zapalnych:	
a) bez zaburzeń funkcji – leczone operacyjnie	5
b) z zaburzeniami funkcji – potwierdzone w badaniach dodatkowych i urodynamicznych	15
73. Przetoki dróg moczowych i pęcherza moczowego – w zależności od stopnia stałego zanieczyszczenia się moczem (ocena po min. 6 miesiącach)	+10
74. Uszkodzenia cewki moczowej (leczone operacyjnie) – potwierdzone w badaniach obrazowych i urodynamicznych:	
a) powodujące trudności w oddawaniu moczu	8
b) z nietrzymaniem lub zaleganiem moczu	15
75. Utrata prącia	35
76. Uszkodzenie lub częściowa utrata prącia – w zależności od stopnia uszkodzenia i zaburzenia funkcji	15
77. Utrata jednego jądra, jajnika oraz pozostałych struktur układu rozrodczego (nieujętych w pozostałych punktach tabeli) – w zależności od stopnia uszkodzenia i upośledzenia funkcji:	
a) utrata w wieku do 50. roku życia	15
b) utrata w wieku po 50. roku życia	10
78. Utrata obu jąder lub jajników:	
a) utrata w wieku do 50. roku życia	30
b) utrata w wieku po 50. roku życia	20
79. Wodniak pourazowy jądra:	
a) wyleczony operacyjnie	2
b) w zależności od nasilenia zmian utrzymujących się po leczeniu operacyjnym	5
80. Utrata macicy:	
a) w wieku do 45 lat	35
b) w wieku powyżej 45 lat	20
81. Uszkodzenie krocza powodujące wypadnięcie narządów rodnych, w zależności od stopnia i powikłań:	
a) pochwy	5
b) pochwy i macicy	15
I. USZKODZENIA KRĘGOSŁUPA, RDZENIA KRĘGOWEGO I ICH NASTĘPSTWA	
82. Uszkodzenia kręgosłupa w odcinku szyjnym:	
a) skręcenie w mechanizmie zgięciowo-odgięciowym z ograniczeniem ruchomości	1
b) uszkodzenia z ograniczeniem ruchomości w zakresie rotacji lub zginania powyżej 20% zakresu ruchomości, uszkodzenia potwierdzone w badaniach obrazowych (przemieszczenia kręgów powyżej 4 mm, niestabilność kątowa powyżej 15°)	5
c) złamania ze zniekształceniem w obrazie RTG i TK/MRI i ograniczeniem ruchomości powyżej 20% zakresu ruchomości	8
d) złamania ze znacznym zniekształceniem w obrazie RTG i TK/MRI, całkowitym zeszywnieniem (usztywnienia operacyjne)	15
83. Uszkodzenia kręgosłupa w odcinku piersiowym z zespołem bólowym:	
a) bez zniekształceń kręgów z niewielkim ograniczeniem ruchomości w zakresie rotacji lub zginania do 20%	1
b) ze zniekształceniem kręgów z niewielkim ograniczeniem ruchomości w zakresie rotacji lub zginania powyżej 20%	4
c) złamania ze znacznym zniekształceniem w obrazie RTG i TK/MRI, całkowitym zeszywnieniem (usztywnienia operacyjne)	10
84. Uszkodzenia kręgosłupa w odcinku lędźwiowym:	
a) skręcenie, bez zniekształceń i niewielkim ograniczeniem ruchomości do 20% zakresu ruchomości	2
b) z ograniczeniem ruchomości w zakresie rotacji i zginania powyżej 20% (uszkodzenia potwierdzone w badaniach obrazowych)	5
c) z niewielkim zniekształceniem kręgów z ograniczeniem ruchomości w zakresie rotacji i zginania powyżej 20% zakresu ruchomości	8
d) złamanie ze znacznym zniekształceniem w obrazie RTG i TK/MRI, całkowitym zeszywnieniem (usztywnienia operacyjne)	15
85. Izolowane złamanie wyrostków poprzecznych, wyrostków ościowych, kości guzicznej:	
a) złamanie jednego wyrostka, złamanie kości guzicznej	2

b) złamania mnogie wyrostków	5	
86. Uszkodzenia kręgosłupa powikłane zapaleniem kręgow, obecnością ciała obcego itp. ocenia się według poz. 87-89 powyżej, zwiększając stopień trwałego uszczerbku na zdrowiu o:	+5	
87. Uszkodzenia rdzenia kręgowego:		
a) przy objawach poprzecznego przecięcia rdzenia z całkowitym porażeniem lub niedowładem dużego stopnia dwóch lub czterech kończyn	100	
b) niedowład kończyn dolnych bez uszkodzenia górnej części rdzenia (kończyn górnych), umożliwiającą poruszanie się za pomocą dwóch łasek	70	
c) niedowład kończyn dolnych umożliwiającą poruszanie się o jednej łasce	25	
d) porażenie całkowite obu kończyn górnych z zanikami mięśniowymi, zaburzeniami czucia i zmianami troficznymi bez porażenia kończyn dolnych (po wylewie śródrzeniowym)	80	
e) niedowład znacznego stopnia obu kończyn górnych znacznie upośledzający czynność kończyn (po wylewie śródrzeniowym)	60	
f) niedowład nieznacznego stopnia obu kończyn górnych (po wylewie śródrzeniowym)	20	
g) zaburzenia ze strony zwieraczy i narządów płciowych bez niedowładów (zespół stożka końcowego)	20	
h) zaburzenia czucia, zespoły bólowe bez niedowładów – w zależności od stopnia zaburzeń i zmian urazowych rdzenia – potwierdzone w badaniach obrazowych / TK, MRI	7	
K. USZKODZENIA MIEDNICY		
88. Utrwalone rozejście się spojenia łonowego lub rozerwania stawu krzyżowo-biodrowego:		
a) niewielkiego stopnia / leczone zachowawczo	5	
b) znacznego stopnia / leczone operacyjnie	10	
89. Złamanie miednicy z przerwaniem obręczy biodrowej jedno lub wielomiejscowe – w zależności od zniekształcenia i upośledzenia chodu:		
a) w odcinku przednim (kość łonowa, kulszowa): – leczone zachowawczo – leczone operacyjnie	5 10	
b) w odcinku przednim i tylnym (typ Malgainge'a): – leczone zachowawczo – leczone operacyjnie	10 15	
90. Złamanie dna panewki – w zależności od upośledzenia funkcji stawu i zmian zniekształcających:		
a) I stopnia	8	
b) II stopnia	12	
c) III stopnia	16	
d) IV stopnia	20	
91. Izolowane złamanie miednicy (kość łonowa, kulszowa, talerz biodrowy, kolce biodrowe, guz kulszowy) – w zależności od zniekształcenia:		
a) jednomiejscowe	3	
b) wielomiejscowe	5	
c) rany poślądków wymagające szycia	1	
d) rany krocza wymagające szycia	2	
Uwaga: Towarzyszące uszkodzenia narządów miednicy i objawy neurologiczne ocenia się dodatkowo według pozycji dotyczących odpowiednich uszkodzeń narządów miednicy lub uszkodzeń neurologicznych.		
L. USZKODZENIA KOŃCZYNY GÓRNEJ		
Uwaga: Przy uszkodzeniach kończyn górnych u osób leworęcznych stopień trwałego uszczerbku na zdrowiu ustalamy wg tabeli jak dla strony prawej.		
92. Złamanie łopatki:	L	P
a) złamanie łopatki z zespołem bólowym bez deficytów ruchomości kończyny	1	2
b) złamanie łopatki z przemieszczeniem i ograniczeniem ruchomości do 20%	4	5
c) złamanie łopatki ze znacznym przemieszczeniem i ograniczeniem ruchomości powyżej 50%	7	8
d) złamanie z dużym przemieszczeniem i przykurczem ze śladowym ruchem w stawie ramiennie-łopatkowym	12	15
93. Wadliwe wygojone złamanie obojczyka – w zależności od stopnia zniekształcenia, blizn, zaników mięśniowych i ograniczenia ruchów:		
a) z niewielkim zniekształceniem kątowym	2	3
b) wyraźne zniekształcenie ze skróceniem bez istotnych ograniczeń ruchu barku	3	5
c) duże zniekształcenie z ograniczeniem ruchów barku powyżej 20%	6	7

d) duże zniekształcenie, zaniki mięśniowe z dużym ograniczeniem ruchów barku powyżej 50%	8	10
94. Staw rzekomy obojczyka ograniczający ruchy kończyny	+5	+8
95. Zwichnięcie stawu obojczykowo-barkowego lub obojczykowo-mostkowego – w zależności od ograniczenia ruchów, blizn, stopnia zniekształcenia:		
a) zespół bólowy, uszkodzenia I ^o	1	2
b) niewielka deformacja, uszkodzenia II ^o	3	4
c) wyraźna deformacja, uszkodzenia III ^o z upośledzeniem ruchomości kończyny powyżej 20%	6	8
d) duże zniekształcenie, zaniki mięśniowe z dużym ograniczeniem ruchów barku powyżej 50%	8	10
96. Uszkodzenia stawu barkowego – uszkodzenie mięśni rotatorów, zwichnięcia, skręcenia, złamania bliższego końca kości ramiennej		
a) skręcenia	1	1
b) zwichnięcia wymagające repozycji przez lekarza	2	3
c) złamania bez przemieszczenia	4	5
d) złamanie z przemieszczeniem	6	6
e) złamania wieloodłamowe z przemieszczeniem	8	8
f) złamania leczone pierwotną protezoplastyką	15	15
97. Staw wiszący w następstwie pourazowych ubytków kości	15	18
Uwaga: Staw wiotki z powodu porażenia ocenia się według norm neurologicznych.		
98. Zesztywnienie stawu barkowego		
a) w ustawieniu częściowo korzystnym (w odwiedzeniu około 70°, antepozycja 35° i rotacja zewnętrzna około 25°) w zależności od ustawienia i funkcji	15	18
b) w ustawieniu czynnościowo niekorzystnym	20	25
99. Uszkodzenie barku powikłane przewlekłym zapaleniem kości, obecnością ciał obcych, przetokami i zmianami neurologicznymi, protezy stawu ocenia się według pozycji 98-102, zwiększając stopień trwałego uszczerbku na zdrowiu – w zależności od stopnia powikłań i upośledzenia funkcji	+5	+5
100. Utrata kończyny w barku	65	70
RAMIĘ		
101. Utrata kończyny wraz z łopatką	70	75
102. Złamanie trzonu kości ramiennej – w zależności od zmian wtórnych i upośledzenia funkcji kończyny:		
a) bez przemieszczenia	3	3
b) z przemieszczeniem	5	5
c) wygojone z zaburzeniem osi <20°, skróceniem >3 cm, deficytem ruchomości powyżej 30%	8	10
d) złamania powikłane przewlekłym zapaleniem kości, przetokami, brakiem zrostu, stawem rzekomym, ciałami obcymi i zmianami neurologicznymi	+5	+5
103. Uszkodzenia skóry (rany wymagające szycia), mięśni, ścięgien i ich przyczepów w zależności od zmian wtórnych i upośledzenia funkcji:		
a) rozległe uszkodzenia (powyżej 5 cm długości lub powyżej 3 cm ² powierzchni – uszkodzenia mięśni potwierdzone w badaniach obrazowych) bez ograniczenia ruchomości	1	1
b) zmiany z zaburzeniami funkcji – rozległe (powyżej 10 cm długości lub powyżej 5 cm ² powierzchni – uszkodzenia mięśni potwierdzone w badaniach obrazowych) z ograniczeniem ruchomości powyżej 30%	3	3
c) blizny po oparzeniach powyżej stopnia IIA – za 3% TBSA (całkowitej powierzchni ciała)	1	1
104. Utrata kończyny w obrębie ramienia:		
a) z zachowaniem tylko 1/3 bliższej kości ramiennej	55	60
b) przy dłuższych kikutach	50	55
ŁOKIEC		
105. Uszkodzenia stawu łokciowego – złamanie dalszego końca kości ramiennej, bliższego końca kości łokciowej, głowy kości promieniowej, blizny:		
a) skręcenia (z ograniczeniem ruchomości)	1	1
b) zwichnięcia wymagające repozycji przez lekarza	3	3
c) złamania bez przemieszczenia	5	5
d) złamanie z przemieszczeniem	6	6
e) złamania wieloodłamowe z przemieszczeniem	8	8
f) złamania leczone pierwotną protezoplastyką	15	15
106. Zesztywnienie stawu łokciowego:		
a) w zgięciu zbliżonym do kąta prostego i z zachowanymi ruchami obrotowymi przedramienia (75°-110°)	12	15
b) z brakiem ruchów obrotowych	15	18
c) w ustawieniu wyprostowanym lub zbliżonym (160°-180°)	22	25

107. Wiszący staw łokciowy – w zależności od stopnia wiotkości i stanu mięśni	20	20
108. Uszkodzenie stawu łokciowego powikłane przewlekłym stanem zapalnym, przetokami, ciałami obcymi, stawem rzekomy oceniamy się według pozycji 105-107, zwiększając stopień trwałego uszczerbku na zdrowiu o:	+5	+5
PRZEDRAMIĘ		
109. Złamania trzonów jednej lub obu kości przedramienia – w zależności od przemieszczeń, zniekształceń i zaburzeń czynnościowych:		
a) bez przemieszczenia	2	3
b) z przemieszczeniem	4	5
c) wygojone z zaburzeniem osi <20°, skróceniem >3 cm, deficytem ruchomości powyżej 30%	6	8
d) złamania powikłane przewlekłym zapaleniem kości, przetokami, brakiem zrostu, stawem rzekomym, ciałami obcymi i zmianami neurologicznymi	5+	+5
110. Złamania w obrębie dalszego końca jednej lub obu kości przedramienia, powodujące ograniczenia ruchomości nadgarstka i zniekształcenia – w zależności od stopnia zaburzeń czynnościowych:		
a) izolowane złamanie wyrostka rylcowatego kości promieniowej lub łokciowej	1	2
b) bez przemieszczenia lub „zielonej gałązki”	2	3
c) z przemieszczeniem	3	4
d) wyraźne zniekształcenie z ograniczeniem ruchomości nadgarstka i rotacji przedramienia po -20°	5	6
e) ze zniekształceniem i dużymi zaburzeniami funkcji i ruchomości, zmianami wtórnymi (troficzne, krążeniowe neurologiczne itp.)	9	9
111. Uszkodzenie przedramienia powikłane przewlekłym stanem zapalnym, przetokami, ciałami obcymi, stawem rzekomym oceniamy się według pozycji 109-110, zwiększając stopień trwałego uszczerbku na zdrowiu o:	+5	+5
112. Uszkodzenie tkanek miękkich przedramienia i nadgarstka (rany wymagające szycia, mięśni, ścięgien, naczyń):		
a) rozległe uszkodzenia (do 5 cm długości lub powyżej 3 cm ² powierzchni – uszkodzenia mięśni potwierdzone w badaniach obrazowych) bez ograniczenia ruchomości	1	1
b) zmiany z zaburzeniami funkcji – rozległe (powyżej 5 cm długości lub powyżej 5 cm ² powierzchni – uszkodzenia mięśni potwierdzone w badaniach obrazowych) z ograniczeniem ruchomości powyżej 30%	3	3
c) blizny po oparzeniach powyżej stopnia IIA – za 3 TBSA (całkowitej powierzchni ciała)	1	1
NADGARSTEK		
113. Utrata kończyny w obrębie przedramienia i nadgarstka – w zależności od charakteru kikuta i jego przydatności do oprotezowania	50	55
114. Ograniczenie ruchomości w obrębie nadgarstka w następstwie jego uszkodzeń (skręcenia, zwicnięcia, złamania kości nadgarstka, martwice aseptyczne tych kości, blizny) – w zależności od ustawienia, zakresu ruchów, objawów bólowych i troficznych oraz funkcji palców:		
a) ograniczenie ruchomości niewielkiego stopnia	1	2
b) ograniczenie ruchomości miernego stopnia powyżej 20% zakresu ruchomości	3	4
c) ograniczenie ruchomości dużego stopnia powyżej 50% zakresu ruchomości	6	8
d) kości nadgarstka	2	3
115. Całkowite zeszywnienie w obrębie nadgarstka:		
a) w ustawieniu czynnościowo korzystnym	10	10
b) w ustawieniu czynnościowo niekorzystnym	15	15
116. Uszkodzenia nadgarstka powikłane trwałymi zmianami troficznymi, przewlekłym i ropnym zapaleniem kości nadgarstka, przetokami i zmianami neurologicznymi oceniamy się według pozycji 119 powyżej, zwiększając stopień trwałego uszczerbku na zdrowiu w zależności od stopnia powikłań o:	+5	+5
ŚRÓDRĘCZE		
117. Złamania kości śródreżca:		
a) I lub II kości śródreżca (za każdą kość): – bez przemieszczenia – z przemieszczeniem	2 3	2 3
b) III, IV i V kości śródreżca (za każdą kość): – bez przemieszczenia – z przemieszczeniem	1 2	1 2
118. Uszkodzenie tkanek miękkich śródreżca (rany wymagające szycia powyżej 3 cm, mięśni, ścięgien, naczyń):		

a) rozległe uszkodzenia powyżej 5 cm długości lub powyżej 3 cm ² powierzchni – uszkodzenia mięśni potwierdzone w badaniach obrazowych (bez ograniczenia ruchomości)	1	1
b) zmiany z zaburzeniami funkcji – rozległe powyżej 10 cm długości lub powyżej 5 cm ² powierzchni – uszkodzenia mięśni potwierdzone w badaniach obrazowych (z ograniczeniem ruchomości powyżej 30%)	2	2
c) blizny po oparzeniach powyżej stopnia IIA – za 3% TBSA (całkowitej powierzchni ciała)	1	1
KCIUK		
119. Utraty w obrębie kciuka:		
a) utrata całkowita opuszki	1	1
b) utrata części paliczka paznokciowego	3	4
c) utrata całkowita paliczka paznokciowego	6	8
d) utrata paliczka paznokciowego i paliczka podstawowego – poniżej 2/3 długości lub utrata obu paliczków bez kości śródreżca	10	10
e) utrata obu paliczków z kością śródreżca	15	15
120. Wszelkie inne uszkodzenia w obrębie kciuka (rany wymagające szycia powyżej 2 cm, złamania, uszkodzenia ścięgien, zniekształcenia, przykurcze stawów, zeszywnienie, zmiany troficzne, czuciowe itp.) – powodujące:		
a) niewielkie zmiany bez ograniczenia ruchomości	1	1
b) zmiany z deformacją i ograniczeniem ruchomości w przedziale 10-30%	3	3
c) zmiany z deformacją i ograniczeniem ruchomości powyżej 30%	5	5
d) zmiany z deformacją zmianami wtórnymi i ograniczeniem ruchomości powyżej 60%	8	8
e) blizny po oparzeniach powyżej stopnia IIA – za każdy palec	1	1
Uwaga: Przy ocenie stopnia zaburzeń czynności kciuka należy brać pod uwagę przede wszystkim zdolność przeciwstawienia i chwytu.		
PALEC WSKAZUJĄCY		
121. Utraty w obrębie palca wskazującego:		
a) utrata całkowita opuszki	1	1
b) utrata części paliczka paznokciowego	3	3
c) utrata całkowita paliczka paznokciowego	5	5
d) utrata całkowita dwóch paliczków	8	8
e) utrata trzech paliczków	10	12
f) utrata palca wskazującego z kością śródreżca	15	20
122. Wszelkie inne uszkodzenia w obrębie palca wskazującego (rany wymagające szycia powyżej 3 cm, uszkodzenia ścięgien, złamania zniekształcenia, przykurcze stawów, zeszywnienie, zmiany troficzne, czuciowe itp.) powodujące:		
a) niewielkie zmiany bez ograniczenia ruchomości	1	1
b) zmiany z deformacją i ograniczeniem ruchomości w przedziale 10-30%	2	3
c) zmiany z deformacją i ograniczeniem ruchomości powyżej 30%	4	5
d) zmiany z deformacją zmianami wtórnymi i ograniczeniem ruchomości powyżej 60%	7	8
PALEC TRZECI, CZWARTY I PIĄTY		
123. Utrata całego paliczka lub części paliczka:		
a) utrata części paliczka	1	1
b) palca trzeciego, czwartego i piątego – za każdy paliczek	2	2
124. Utrata palców III, IV lub V z kością śródreżca	+4	+4
125. Wszelkie inne uszkodzenia w obrębie palców III, IV, V (rany wymagające szycia powyżej 2 cm, złamania, uszkodzenia ścięgien, zniekształcenia, przykurcze stawów, zeszywnienia, zmiany troficzne, czuciowe, protezy, itp.) powodujące:		
a) niewielkie zmiany z niewielkim ograniczeniem ruchomości do 20%	1	1
b) zmiany z deformacją i ograniczeniem ruchomości w przedziale 20-40%	2	2
c) zmiany z deformacją i ograniczeniem ruchomości powyżej 40%	3	3
d) zmiany z deformacją zmianami wtórnymi i ograniczeniem ruchomości powyżej 60%	4	4
e) blizny po oparzeniach powyżej stopnia IIA – za każdy palec	1	1
Uwaga: Przy uszkodzeniach obejmujących większą liczbę palców globalna ocena musi być niższa niż całkowita utrata tych palców i odpowiadać stopniowi użyteczności ręki. Uszkodzenia obejmujące wszystkie palce z pełną utratą użyteczności ręki nie mogą przekroczyć dla ręki prawej 55%, a dla lewej 50%.		

J. USZKODZENIE KOŃCZYNY DOLNEJ STAW BIODROWY	
126. Utrata kończyny przy wyłuszczeniu jej w stawie biodrowym lub odjęcie w okolicy podkrętarzowej	65
127. Uszkodzenia skóry, mięśni, ścięgien (oparzenia, rany wymagające szycia, pęknięcia podskórne, przepukliny mięśniowe itp.) – w zależności od zaburzeń funkcji itp.:	oceniać wg punktu 132
128. Zesztywnienie stawu biodrowego – w zależności od ustawienia i wtórnych zaburzeń statyki i dynamiki:	
a) w ustawieniu czynnościowo korzystnym	20
b) w ustawieniu czynnościowo niekorzystnym	30
129. Inne następstwa uszkodzeń stawu biodrowego (zwichnięć, złamań bliższego końca kości udowej, złamań szyjki, złamań przekrętarzowych i podkrętarzowych, złamań krętarzy itp.) – w zależności od zakresu ruchów, przemieszczeń, skrócenia, zniekształceń i różnego rodzaju zmian wtórnych:	
a) złamania prawidłowo wygojone z nieznacznymi zmianami i skróceniem do 2 cm i zanikami mięśni uda do 2 cm	6
b) ze zmianami wtórnymi i skróceniem powyżej 2 cm do 5 cm, ograniczeniem ruchomości stawu biodrowego do 30%, zanikami mięśni >2 cm i niewydolnością chodu	12
c) z dużymi zmianami wtórnymi, ze skróceniem powyżej 5 cm, ograniczeniem ruchomości stawu biodrowego powyżej 30%, zanikami mięśni < 2 cm, z dużą niewydolnością chodu (stosowanie kul, lasek itp.)	16
d) z bardzo ciężkimi zmianami miejscowymi i dolegliwościami wtórnymi (staw wiszący, zmiany kręgosłupa, stawu krzyżowo-biodrowego, kolana itp.)	20
e) leczenie uszkodzenia pierwotną aloplastyką stawu	15
130. Przykurcze i zeszywnienia powikłane przewlekłym zapaleniem tkanki kostnej, z przetokami, ciałami obcymi	+5
Uwaga: Jako wynik urazowego uszkodzenia biodra zgłaszane są często następujące zmiany chorobowe: krwiopochodne ropne zapalenie kości, gruźlica kostno-stawowa, nowotwory, martwice aseptyczne kości, biodro szpotawe dorastających i inne zniekształcenia powodujące zaburzenia statyki. Przy tego rodzaju stanach chorobowych należy szczególną uwagę zwracać na istnienie związku przyczynowego między tymi schorzeniami, a wypadkiem.	
UDO	
131. Złamanie kości udowej – w zależności od zniekształceń, skrócenia, zaników mięśniowych i ograniczenia ruchów w stawach:	
a) złamania prawidłowo wygojone z zachowaną osią, nieznacznymi zmianami i skróceniem do 2 cm i zanikami mięśni uda do 2 cm	5
b) ze zmianami wtórnymi i skróceniem powyżej 2 cm do 5 cm, ograniczeniem ruchomości stawu biodrowego i kolanowego do 30%, zanikami mięśni >2 cm i niewydolnością chodu	10
c) z dużymi zmianami wtórnymi, ze skróceniem powyżej 5 cm, ograniczeniem ruchomości stawu biodrowego powyżej 30%, zanikami mięśni < 2 cm, z dużą niewydolnością chodu (stosowanie kul, lasek itp.)	15
132. Uszkodzenia skóry, mięśni, ścięgien (oparzenia, rany wymagające szycia, pęknięcia podskórne, przepukliny mięśniowe itp.) – w zależności od zaburzeń funkcji itp.:	
a) rozległe uszkodzenia (powyżej 5 cm długości lub powyżej 3 cm ² powierzchni – uszkodzenia mięśni potwierdzone w badaniach obrazowych) bez ograniczenia ruchomości	1
b) zmiany z zaburzeniami funkcji – rozległe (powyżej 10 cm długości lub powyżej 5 cm ² powierzchni – uszkodzenia mięśni potwierdzone w badaniach obrazowych) z ograniczeniem ruchomości powyżej 30%	3
c) blizny po oparzeniach powyżej stopnia IIA – za 3% TBSA (całkowitej powierzchni ciała)	1
133. Uszkodzenia dużych naczyń, tętniaki pourazowe – w zależności od stopnia wtórnych zaburzeń troficznych	7
134. Powikłania w postaci przewlekłego zapalenia kości, przetok, zmian troficznych skóry z owrzodzeniami, stawów rzekowych, ubytków kostnych i zmian neurologicznych	+5
135. Uszkodzenia uda powikłane współistniejącym uszkodzeniem nerwu kulszowego ocenia się według pozycji 168	
Uwaga: łączny stopień trwałego uszczerbku na zdrowiu ocenianego według pozycji 131-135. nie może przekroczyć 60%.	
136. Utrata kończyny – zależnie od długości kikuta i przydatności jego cech do protezowania	60
KOLANO	
137. Uszkodzenia stawu kolanowego w następstwie złamań kości tworzących staw – w zależności od zakresu ruchów, niestabilności, zniekształceń i różnego rodzaju zmian wtórnych:	
a) z niewielkim deficytem ruchomości do 20%, bez objawów niestabilności, zaniki mięśni uda do 2 cm	4

b) średnie zmiany: objawy niestabilności, zaburzenia osi kończyny, zaniki mięśni >2 cm ograniczenie ruchomości do 30°, niewydolność chodu	8
c) duże zmiany z niestabilnością wielopłaszczyznową, zanikami mięśni >4 cm, wysiękiem, ograniczeniem ruchomości >30° i niewydolność chodu wymagająca stałego używania stabilizatora i stosowania kul, lasek itp.	14
d) zeszywnienie całkowite stawu kolanowego	20
e) leczenie uszkodzenia pierwotną aloplastyką stawu	15
138. Uszkodzenie tkanek miękkich kolana (rany wymagające szycia)	
a) blizny do 5 cm długości	1
b) blizny powyżej 5 cm długości	2
139. Uszkodzenia stawów kolanowych: więzadłowe, torebkowe, łąkotek – w zależności od niestabilności i ubytku funkcji:	
a) leczone unieruchomieniem (gips lub stabilizator) z niewielkim deficytem ruchomości i dolegliwościami subiektywnymi	2
b) objawy niestabilności, ograniczenie ruchów do 30%, meniscetomie, przebyte rekonstrukcje więzadeł, zaniki mięśni 1-2 cm (uszkodzenia potwierdzone w badaniach obrazowych)	5
c) niestabilności złożone, ograniczenie ruchomości >30%, zaniki mięśni > 2 cm (uszkodzenia potwierdzone w badaniach obrazowych)	10
d) bardzo duże zmiany z niestabilnością wielopłaszczyznową dużego stopnia, zanikami mięśni >4 cm, wysiękiem, ograniczeniem ruchomości >50° i niewydolność chodu wymagająca stałego używania stabilizatora i stosowania kul, lasek itp.	15
e) zwichnięcie rzepki wymagające repozycji przez lekarza (wyłączone zwichnięcia nawykowe, samonastawienia)	2
140. Pourazowe zapalenie kaletki	1
Uwaga: prawidłowo funkcjonalny zakres ruchów w stawie kolanowym przyjmuje się od 0° dla wyprostu do 120° dla zgięcia.	
141. Utrata kończyny na poziomie stawu kolanowego:	55
PODUDZIE	
142. Złamanie kości podudzia – w zależności od zniekształceń, przemieszczenia, powikłań wtórnych, zmian troficznych i czynnościowych kończyny itp.:	
a) złamania prawidłowo wygojone z zachowaną osią, skróceniem do 2 cm z niewielkim ograniczeniem ruchów stawu skokowego, kolanowego, zanikiem mięśni <2 cm	5
b) ze zmianami wtórnymi, skróceniem 2-5 cm, zaburzenia osi kończyny, zanikiem mięśni >2 cm ograniczeniem ruchów stawu skokowego i kolanowego do 30%	10
c) z b. dużymi wtórnymi zmianami ze skróceniem >5 cm, duże zaburzenie osi kończyny rozległymi zmianami wtórnymi, dużym ograniczeniem ruchów stawu skokowego i kolanowego powyżej 30%, niewydolność chodu wymagająca stosowania kul, lasek	15
143. Powikłania w postaci przewlekłego zapalenia kości, przetok, zmian troficznych skóry z owrzodzeniami, stawów rzekowych, ubytków kostnych i zmian neurologicznych	+5
144. Izolowane złamanie kości strzałkowej (oprócz kostki bocznej)	2
145. Uszkodzenie tkanek miękkich podudzia, rany wymagające szycia, uszkodzenia mięśni i ścięgien (za wyjątkiem Achillesa) – zależnie od rozległości uszkodzenia, zaburzeń czynnościowych, w przypadku uszkodzeń mięśni, ścięgien potwierdzone badaniami obrazowymi:	
a) uszkodzenie bez zaburzeń funkcji do 5 cm długości	1
b) zmiany z zaburzeniami funkcji i ograniczeniem ruchomości – rozległe powyżej 5 cm długości lub powyżej 3 cm ² powierzchni	2
c) zmiany z zaburzeniami funkcji i ograniczeniem ruchomości powyżej 30% – rozległe powyżej 10 cm długości lub powyżej 5 cm ² powierzchni	3
d) blizny po oparzeniach powyżej stopnia IIA – za 3% TBSA (całkowitej powierzchni ciała)	1
146. Uszkodzenie ścięgna Achillesa potwierdzone w badaniach obrazowych:	
a) uszkodzenia ścięgna Achillesa (z urazu bezpośredniego) – leczone operacyjnie	5
b) uszkodzenia ścięgna Achillesa (z urazu bezpośredniego) – leczone zachowawczo	1
147. Utrata kończyny w obrębie podudzia – w zależności od charakteru kikuta, długości, przydatności do zaprotezowania i zmian wtórnych w obrębie kończyny:	
a) przy długości kikuta do 8 cm, mierzac od szpary stawowej	50
b) przy dłuższych kikutach	40

STAW GOLENIOWO-SKOKOWY I SKOKOWO-PIĘTOWY, STOPA	
148. Uszkodzenie stawu skokowego (w następstwie wykręcenia, zwłknięcia, ze zniekształceniem, upośledzeniem funkcji ruchowej i statycznej stopy – w zależności od ich stopnia i dolegliwości:	
a) leczone z niewielkim deficytem ruchomości	1
b) miernego stopnia dolegliwości, z ograniczeniem zgięcia grzbietowego i podeszwowego stawu skokowo-goleniowego powyżej 20 (uszkodzenia potwierdzone w badaniach obrazowych)	3
c) z ograniczeniem ruchów stawu skokowo-goleniowego powyżej 50% z deformacją i objawami niestabilności (uszkodzenia potwierdzone w badaniach obrazowych)	5
d) dużego stopnia zniekształcenia, upośledzeniem chodu, powikłania w postaci przewlekłego zapalenia kości, stawu, przetokami, martwicą aseptyczną, zmianami neurologicznymi itp. wymagające stosowania kul, lasek itp.	10
149. Złamania i zwłknięcia kości wchodzących w skład stawu goleniowo-skokowego i skokowo-piętowego, nasad dalszych kości podudzia – w zależności od zniekształceń, ograniczenia ruchomości itp.:	
a) złamanie izolowane kostki z ograniczeniem ruchomości do 20%	3
b) średniego stopnia z ograniczeniem ruchomości do 50%	5
c) dużego stopnia z ograniczeniem ruchomości powyżej 50% z wyraźną deformacją	10
150. Zesztywnienie stawu skokowego – w zależności od ustawienia stopy, zmian wtórnych i powikłań:	
a) pod kątem zbliżonym do prostego	10
b) w ustawieniach czynnościowo niekorzystnych	15
Uwaga: uszkodzenia skóry oceniać na podstawie punktu 145	
151. Złamania kości piętowej lub skokowej z przemieszczeniem, zniekształceniem i innymi zmianami wtórnymi zależnie od wielkości zaburzeń czynnościowych:	
a) niewielkiego stopnia bez ograniczenia ruchomości	3
b) średniego stopnia ograniczenie ruchomości powyżej 30%	5
c) znacznego stopnia ograniczenie ruchomości powyżej 50% (z wyraźną deformacją)	8
d) znacznego stopnia ze zniekształceniami kości lub z powikłaniami wtórnymi – wymagającego zaopatrzenia w obuwiu ortopedycznym	12
152. Utrata kości piętowej lub kostkowej – w zależności od dolegliwości, przemieszczeń, zniekształceń, zaburzeń statyki:	
a) częściowa – powyżej 30%	10
b) całkowita	20
153. Uszkodzenie pozostałych kości stępu m.in.: łódkowata, sześcienna, klinowata z przemieszczeniem, zniekształceniami i innymi zmianami wtórnymi zależnie od wielkości zaburzeń czynnościowych:	
a) niewielkiego stopnia bez ograniczenia ruchomości	1
b) średniego stopnia z ograniczeniem ruchomości powyżej 20%	3
c) znacznego stopnia lub z powikłaniami i ograniczeniem ruchomości powyżej 50%	5
154. Złamania kości śródstopia:	
a) złamanie jednej kości	2
b) złamanie dwóch kości	3
c) złamanie trzech kości	5
d) złamanie czterech kości	7
e) złamanie wielu kości ze zniekształceniem i upośledzeniem chodu	10
155. Złamania kości śródstopia powikłane zapaleniem kości, przetokami, wtórnymi zmianami troficznymi i zmianami neurologicznymi ocenia się według pozycji 154 powyżej, zwiększając stopień trwałego uszczerbku na zdrowiu w zależności od stopnia powikłań o:	+5
156. Inne uszkodzenia stopy (rany wymagające szycia) i zmiany zniekształcające – w zależności od stopnia upośledzenia czynności:	
a) do 5 cm długości bez ograniczeń ruchomości	1
b) do 10 cm długości lub powyżej 3 cm ² powierzchni bez ograniczeń ruchomości	2
c) zmiany z zaburzeniami funkcji – rozległe (powyżej 10 cm długości lub powyżej 5 cm ² powierzchni) z ograniczeniem ruchomości powyżej 30%	3
d) blizny po oparzeniach powyżej stopnia IIA – za 2% TBSA (całkowitej powierzchni ciała)	1
157. Utrata stopy w całości	45

158. Utrata stopy na poziomie stawu Choparta	35		
159. Utrata stopy w stawie Lisfranka	25		
160. Utrata stopy w obrębie kości śródstopia	20		
PALCE STOPY			
161. Uszkodzenie palucha:			
a) rany wymagające szycia, złamania bez przemieszczenia, skręcenia, zwłknięcia, zniekształcenia	2		
b) złamania z przemieszczeniem	3		
162. Utrata palucha:			
a) części paliczka paznokciowego	2		
b) paliczka paznokciowego	4		
c) utrata całego palucha	8		
163. Utrata palucha wraz z I kością śródstopia:	12		
164. Utrata palców II-V za każdy utracony palec:			
a) w części – ½ długości	1		
b) w całości	2		
165. Utrata V palca wraz z kością śródstopia:	8		
166. Utrata palców II-IV z kością śródstopia, za każdy palec:	5		
167. Złamania, zwłknięcia, skręcenia, zniekształcenia palców, rana wymagająca szycia – za każdy palec:	1		
K. PORAZENIE LUB NIEDOWŁADY POSZCZEGÓLNYCH NERWÓW OBWODOWYCH			
168. Uszkodzenie częściowe lub całkowite – w zależności od stopnia zaburzeń:		L	P
a) nerwu przeponowego poniżej jego połączenia z nerwem podobojczykowym	5		
b) nerwu piersiowego długiego	5	7	
c) nerwu pachowego			
– częściowe	3	4	
– całkowite	6	8	
d) nerwu mięśniowo-skrórnego			
– częściowe	3	4	
– całkowite	6	8	
e) nerwu promieniowego powyżej odejścia gałązki do mięśnia trójgłowego ramienia	6	8	
– częściowe	14	20	
– całkowite			
f) nerwu promieniowego poniżej odejścia gałązki od mięśnia trójgłowego ramienia	7	8	
– częściowe	14	16	
– całkowite			
g) nerwu promieniowego nad wejściem do kanału mięśnia odwracacza przedramienia	6	7	
– częściowe	10	13	
– całkowite			
h) nerwu promieniowego po wyjściu z kanału mięśnia odwracacza przedramienia	4	5	
– częściowe	8	10	
– całkowite			
i) nerwu pośrodkowego w zakresie ramienia	7	8	
– częściowe	14	16	
– całkowite			
j) nerwu pośrodkowego w zakresie nadgarstka	4	6	
– częściowe	10	14	
– całkowite			
k) nerwu łokciowego	4	6	
– częściowe	10	14	
– całkowite			
l) splotu barkowego części nadobojczykowej (górnej)	6	8	
– częściowe	16	18	
– całkowite			
ł) splotu barkowego części podobojczykowej (dolnej)	8	10	
– częściowe	20	22	
– całkowite			
m) pozostałych nerwów odcinka szyjno-piersiowego		1-5	
n) nerwu zasłonowego			
– częściowe		3	
– całkowite		6	
o) nerwu udowego			
– częściowe		8	
– całkowite		15	
p) nerwów pośladkowych (górnego i dolnego)			
– częściowe		3	
– całkowite		6	
q) nerwu sromowego wspólnego			
– częściowe		3	
– całkowite		6	

r) nerwu kulszowego przed podziałem na nerw piszczelowy i strzałkowy – częściowe – całkowite	10 30
s) nerwu piszczelowego – częściowe – całkowite	5 12
t) nerwu strzałkowego wspólnego – częściowe – całkowite	4 8
u) splotu lędźwiowo-krzyżowego – częściowe – całkowite	10 30
w) pozostałych nerwów odcinka lędźwiowo-krzyżowego	3
Uwaga: Według pozycji 168 ocenia się tylko uszkodzenia nerwów obwodowych. W przypadkach współistnienia uszkodzeń kostnych, mięśniowych i nerwowych należy stosować ocenę według pozycji dotyczących uszkodzeń kończyn górnych i dolnych. Konieczna ocena ilościowa oparta na badaniach przewodnictwa nerwowo-mięśniowego (EMG).	
169. Ostre zatrucie gazami, substancjami chemicznymi:	
a) ze stwierdzoną utratą przytomności wymagającą hospitalizacji bez zmian wtórnych w narządach wewnętrznych	3
b) z trwałymi uszkodzeniami układu oddechowego i sercowo-naczyniowego / potwierdzone w badaniach dodatkowych	15
c) z trwałymi uszkodzeniami układu krwiotwórczego	15

Compensa TU S.A. Vienna Insurance Group

KRS 6691, Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie,
XII Wydział Gospodarczy KRS, NIP 526 0214 686,
Kapitał zakładowy: 391 385 039,40 zł wpłacony w całości,
Aleje Jerozolimskie 162, 02-342 Warszawa

Wiener jest znakiem towarowym należącym do Compensa TU S.A. Vienna Insurance Group.

wiener.pl

